

Naming to fight it.**Femicid, feminicid, legicid în România anului 2025****Conf. univ. dr. Andra-Roxana Trandafir**

Facultatea de Drept, Universitatea din București

Rezumat: *Articolul examinează necesitatea și modalitățile de reglementare a omorului femeilor din motive de gen în România, ca răspuns la consultarea lansată de Ministerul Justiției privind eventuala necesitate a modificării cadrului normativ național în materie penală. Materialul analizează abordările internaționale, în special cele din America Latină, unde incriminarea distinctă a unei infracțiuni de omor comise asupra femeilor (femicid/feminicid), deși larg răspândită, nu se află în corelație directă cu scăderea ratelor ridicate ale fenomenului. Se subliniază dificultățile majore asociate creării unei infracțiuni autonome de femicid, inclusiv ambiguitatea semantică a definiției, standardul ridicat de probă necesar pentru motivul de gen, și riscul de a aduce atingere principiului egalității în fața legii, așa cum au semnalat juriștii din alte state. Articolul analizează și ideea preluării circumstanței agravante generale privind motivul de gen (art. 77 lit. h C.pen.) în structura infracțiunii de omor calificat. Concluzia generală este că modificările aduse Codului penal sunt rareori necesare și, în această materie, ar fi lipsite de utilitate practică în absența unor măsuri care să contribuie în mod real la prevenirea fenomenului violenței asupra femeilor. Printre reperatele de avut în vedere în acest scop, se numără îmbunătățirea colectării datelor, posibilitatea creării unui observator operațional și bine finanțat în această materie, realizarea unor studii de jurisprudență care să arate dacă încadrarea juridică și pedepsele reținute în practica judiciară sunt corect utilizate, luarea în calcul a elementelor comune în situațiile în care intervine violența letală asupra femeilor (cum ar fi decizia femeii de a părăsi relația ori ideea suicidară a autorului, ambele considerate predictorii puternici ai omorului), precum și asigurarea unui răspuns interinstituțional coerent și proactiv din partea autorităților, cu luarea în considerare a obligațiilor ce incumbă statelor și care decurg din jurisprudența Curții europene a drepturilor omului.*

Cuvinte cheie: *femicid, feminicid, violență de gen, violența în familie, modificări legislative*

Naming to fight it. Femicide, feminicide, legicide in Romania in 2025

Abstract: *The article examines the necessity and modalities of regulating the killing of women on gender grounds in Romania, as a response to the consultation launched by the Ministry of Justice regarding the possible need to amend the national criminal law framework. The paper analyzes international approaches, particularly those from Latin America, where the distinct criminalization of a homicide committed against women (femicide/feminicide), although widespread, is not directly correlated with the reduction of the high rates of the phenomenon. It highlights the major difficulties associated with creating an autonomous*

offense of femicide, including the semantic ambiguity of the definition, the high standard of proof required for establishing the gender motive, and the risk of infringing upon the principle of equality before the law, as pointed out by jurists in other states. The article also analyzes the idea of incorporating the general aggravating circumstance regarding the gender motive (art. 77 letter h of the Criminal Code) into the structure of the qualified homicide offense. The general conclusion is that amendments to the Criminal Code are rarely necessary and, in this matter, would be of little practical use in the absence of measures that genuinely contribute to preventing violence against women. Among the benchmarks to be considered for this purpose are the improvement of data collection, the possible creation of an efficient and well financed observatory in this field, conducting case law studies to determine whether the legal classification and penalties applied in the Romanian case law are correctly used, taking into account common elements in situations where lethal violence against women occurs (such as the woman's decision to leave the relationship or the perpetrator's suicidal ideation, both considered strong predictors of homicide), as well as ensuring a coherent and proactive interinstitutional response from the authorities, taking into consideration the obligations incumbent upon states arising from the case law of the European Court of Human Rights.

Key words: *femicide, feminicide, gender-based violence, domestic violence, changes of the Criminal Code*

Motto:

„Il est parfois nécessaire de changer certaines lois, mais le cas est rare, et, lorsqu'il arrive, il ne faut y toucher que d'une main tremblante.”¹

Violența de gen asupra femeilor, în special manifestată sub forma infracțiunii de omor ori a tentativei de omor, este un subiect care, cel puțin în anul 2025, ocupă un loc important în activitatea multor instituții ale statului, dar și a organizațiilor non-guvernamentale care desfășoară activități în legătură cu protecția victimelor infracțiunilor. Presa, la rândul ei, dedică spații generoase acestui subiect care șochează și bulversează totodată opinia publică, generând multă emoție, dorința de *a face mai mult* și chiar manifestații publice organizate de societatea civilă.

---

* Pentru discuțiile avute pe marginea acestui subiect, pentru ideile oferite, dar și pentru sprijinul acordat în vederea documentării pentru acest articol, autoarea adresează mulțumiri următoarelor persoane, fără a căror contribuție materialul nu ar fi fost atât de bogat, inclusiv în surse bibliografice: prof. univ. dr. Josep Maria Tamarit Sumalla (Universitat Oberta de Catalunya), prof. univ. dr. Marcelo Aebi (Universitatea din Lausanne), prof. univ. dr. Michele Burman (Universitatea din Glasgow), prof. univ. dr. Anna-Maria Getos Kalac (Universitatea din Zagreb), prof. univ. dr. Anna Di Ronco (Universitatea din Bologna), doamnei Mihaela Ghirca – avocat, domnului Ionuț Vișinescu – judecător, formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii, domnului asist. univ. dr. Cristian Ioan - judecător, precum și tuturor colegilor din Departamentul de Drept Penal al Facultății de Drept a Universității din București care au citit analiza efectuată și au oferit feedback cu privire aspectele aici discutate, în mod special domnului prof. univ. dr. Valerian Cioclei și domnului conf. univ. dr. Bogdan Bulai.

** Având în vedere multitudinea surselor folosite și a limbilor diferite în care lucrările consultate au fost redactate în original, s-a utilizat asistența oferită de instrumentele de inteligență artificială pentru traducerea și clarificarea unor surse doctrinare, cu verificarea și adaptarea ulterioară a textului de către autoare.

¹ „Uneori este necesar să schimbăm anumite legi, dar acest lucru e rar, iar atunci când se întâmplă, nu trebuie să le atingem decât cu o mână tremurândă” - Montesquieu, Despre spiritul legilor, Livre XXIX (Cartea XXIX), Chapitre XVI (Capitolul 16), „Comment il faut changer les lois” („Cum trebuie schimbate legile”).

În acest context – care nu este specific țării noastre – și pe fondul unor proiecte de lege deja depuse în Parlament, Ministerul Justiției a lansat un amplu proces de consultare publică² cu privire la necesitatea și modalitățile de completare a cadrului normativ în privința infracțiunilor contra vieții, inclusiv a situațiilor de *femicid (femicid)*³, care a inclus și facultăți de Drept din România. Prezentul material conține răspunsul transmis către Ministerul Justiției în cadrul acestui proces de consultare din partea Departamentului de Drept Penal a Facultății de Drept, Universitatea din București, la argumentele aici exprimate raliindu-se majoritatea covârșitoare a cadrelor didactice din cadrul Departamentului.

Cu titlu preliminar, dorim să ne exprimăm recunoștința pentru consultarea lansată de Ministerul Justiției, mai cu seamă cu privire la un subiect care, așa cum am arătat și cum, de altfel, este firesc, determină multă emoție în societate. Acest aspect, în opinia noastră, nu ar trebui să conducă legiuitorul la adoptarea unor modificări legislative pripite. Apreciem, în legătură cu acest aspect, poziția echilibrată care rezultă din adresa transmisă, care precizează că examinarea cadrului legal în vigoare nu a relevat un vid legislativ în materie penală, aspect cu care, în principiu, suntem de acord. În acest sens, doctrina de drept penal a atras atenția în multiple rânduri despre pericolul modificării legii penale (și în special a Codului penal) fără o bază științifică, din rațiuni dintre cele mai diverse. Reprezentative sub acest aspect sunt articolele domnului profesor Valerian Cioclei care a arătat, de pildă, că nu trebuie să cădem în logica unei politici penale populiste, definită ca *exacerbarea sentimentului de insecuritate publică, prin toate mijloacele, cu precădere a celor de informare în masă, urmată de propunerea și adoptarea unor soluții „salvatoare”, precum introducerea de noi incriminări sau sporirea pedepselor în scopul de a obține voturi sau de a „fideliza” electoratul*⁴.

Acest material examinează dacă, în materia infracțiunii de omor ori a tentativei la infracțiunea de omor comise asupra femeilor din motive de gen, soluțiile „salvatoare” care s-au vehiculat în spațiul public autohton ori care au fost incluse deja în proiecte de lege răspund cu adevărat dezideratului de a asigura o protecție sporită victimelor și de a preveni violența împotriva femeilor din motive de gen. Inevitabil, în analiza noastră vom examina aspecte aflate în strânsă legătură cu acest fenomen, în special cele legate de violența în familie.

În vederea lămuririi conceptelor utilizate și pentru a înțelege o problemă ce excedează preocupărilor naționale, urmează să prezentăm, într-o primă etapă, succint, definițiile și abordările existente la nivel internațional **(1)**, pentru a putea observa unde se plasează țara noastră cu privire la incriminarea și sancționarea omorului comis asupra femeilor din motive de gen **(2)**. Vom analiza, totodată, propunerea privind preluarea circumstanței agravante prevăzute de art. 77 lit. h) C.pen. printre elementele circumstanțiale ale omorului calificat **(3)**,

² A se vedea informațiile disponibile [la această adresă](#).

³ Cu privire la folosirea celor două forme, a se vedea *R. Zafiu*, Femicid și feminicid, Dilema, 7 august 2025, disponibil [la această adresă](#). Din rațiuni de simplificare, vom folosi în prezentul răspuns termenul *femicid*, utilizat și de Ministerul Justiției în consultarea publică realizată. Pentru opinia potrivit căreia există o distincție între cei doi termeni, a se vedea *M.B. Berna*, *Conceptul care responsabilizează statul și protejează victima: femicid sau feminicid în incriminarea violenței extreme asupra femeilor?*, disponibilă [la această adresă](#). Precizăm totodată că termenul *femicide* a fost folosit pentru prima dată în sensul lui de astăzi de Diana E. H. Russell în 1976 pentru a descrie uciderea femeilor de către bărbați(i lor) pentru că sunt femei. Noțiunea a fost utilizată tot mai mult de atunci și în special începând cu anii 2000. De pildă, în Franța, o analiză a ziarului *Le Monde* (disponibilă [la această adresă](#)) arată că termenul a fost folosit pentru prima oară în respectiva publicație pe 11 septembrie 2003, într-o analiză a jurnalistului Paulo A. Paranagua despre drepturile omului în America Latină.

⁴ A se vedea *V. Cioclei*, 3P, un „virus” reactivat, care amenință sănătatea justiției penale, în AUBD – Forum Juridic nr. 2/2020, disponibil [la această adresă](#), p. 1 și urm.

urmând a concluziona și a propune anumite repere aflate în legătură cu aspectele discutate ce pot fi avute în vedere de autorități (4).

1. DEFINIȚII ȘI ABORDĂRI LA NIVEL INTERNAȚIONAL CU PRIVIRE LA VIOLENȚA ÎMPOTRIVA FEMEILOR DIN MOTIVE DE GEN

Pentru a înțelege mai bine contextul în care au apărut discuțiile cu privire la cele mai adecvate răspunsuri în cazul violenței de gen, ne vom referi mai întâi, pe scurt, la instrumentele internaționale relevante în materie (A). Vom indica, ulterior, situația la nivel mondial (B), pentru a ne putea concentra pe spațiul european (C), în pregătirea trecerii la analiza reglementărilor naționale.

A. Instrumente internaționale

Organizația Națiunilor Unite (ONU) a arătat, într-o rezoluție din 2015, că violența împotriva femeilor este „printre cele mai puțin pedepsite infracțiuni din lume” și reflectă un „nivel ridicat de impunitate”⁵. De pildă, în 2012, aproape jumătate (47%) dintre toate femeile ucise la nivel mondial au fost ucise de un membru al familiei sau de un partener intim, în comparație cu 6% dintre victimele bărbați ale omuciderilor⁶. Raportul UNODC⁷ și UN Women⁸ din 2024 privind femicidul estimează că 3 din 5 femei și fete (60% sau 51.100) ucise intenționat la nivel mondial în 2023 au fost omorâte de un partener sau de un alt membru al familiei. La nivel global, rata omorurilor de acest tip a variat între 0,6 victime la 100.000 de femei în Europa și 2,9 victime la 100.000 de femei în Africa⁹. Tot ONU, prin Declarația de la Viena privind femicidul¹⁰, a fost prima care a identificat diferite tipuri de femicid¹¹.

Definițiile utilizate în legătură cu femicidul se referă, în general, la două aspecte: unul juridic (folosirea termenului în legislație, în general pentru definirea conceptului sau a unei infracțiuni), iar celălalt, statistic¹².

De pildă, la nivel european, Parlamentul European a folosit termenul *femicide* pentru

⁵ A se vedea Rezoluția Adunării Generale a ONU din 17 decembrie 2015, disponibilă [la această adresă](#). ONU adoptase, încă din 1979, Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDAW), disponibilă [la această adresă](#). Convenția a fost ratificată de România în 1982.

⁶ A se vedea C. Corradi, A. Baldry, S. Buran, C. Kouta, M. Schröttle, L. Stevkovic, Exploring the data on femicide across Europe, în S. Weil, C. Corradi, M. Naudi, Femicide across Europe, Policy Press, 2018, p. 93 și urm.

⁷ United Nations Office on Drugs and Crime (Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate) – UNODC.

⁸ United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (Entitatea Națiunilor Unite pentru egalitatea de gen și emanciparea femeilor) – UN Women.

⁹ A se vedea UNODC, UN Women, Femicides in 2023. Global estimates of intimate partner/family member femicides, 2024, disponibil [la această adresă](#).

¹⁰ Consiliul Economic și Social al Organizației Națiunilor Unite, Declarația de la Viena cu privire la femicid, ONU, New York, 2012, disponibilă [la această adresă](#).

¹¹ Uciderea femeilor ca urmare a violenței partenerului intim, tortura femeilor și uciderea misogină, uciderea femeilor și a fetelor în numele onoarei, uciderea ținută a femeilor și a fetelor în contextul conflictului armat, uciderea femeilor din cauza zestrei, uciderea femeilor și a fetelor din cauza orientării lor sexuale și a identității de gen, uciderea femeilor și a fetelor aborigene și indigene din cauza genului lor, infanticidul feminin și feticidul selectiv bazat pe gen, decesele legate de mutilarea genitală, acuzații de vrăjitorie, alte tipuri de femicid legate de bande, crimă organizată, traficanți de droguri, trafic de persoane și proliferarea armelor de calibru mic.

¹² A se vedea, pentru sinteza acestor definiții, EIGE, Glossary of definitions of rape, femicide and intimate partner violence, disponibil [la această adresă](#).

a se referi la „*orice act sau comportament întemeiat pe apartenența la sex care cauzează decesul, prejudicii sau suferințe fizice, sexuale sau psihice femeii, atât în viața publică cât și în viața privată*”¹³, pornind de la Convenția inter-americană pentru prevenirea, pedepsirea și eradicarea violenței împotriva femeilor („Convenția de la Belém do Pará”)¹⁴.

Din punct de vedere statistic, Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (EIGE)¹⁵ înțelege femucidul ca finalul extrem al unui lung șir de violențe împotriva femeilor care au loc în toate statele membre ale Uniunii Europene. Nu există o definiție standard a femucidului convenită între statele membre ale UE sau la nivel mondial, dar conceptul general de *femicid* se referă la uciderea unei femei sau a unei fete din cauza genului său. Lipsa unei definiții uniforme reprezintă un obstacol în calea măsurării femucidului, care devine invizibil printre datele generale referitoare la omoruri.

Subliniem, în acest context, și faptul că Directiva 2024/1385¹⁶ nu folosește noțiunea de *femicid*. În cuprinsul ei se menționează însă că „*violența împotriva femeilor reprezintă o manifestare persistentă a discriminării structurale împotriva femeilor, rezultată din relațiile de putere istoric inegale dintre femei și bărbați. Este o formă de violență pe criteriul de gen care este provocată în principal femeilor și fetelor de către bărbați. Aceasta își are originea în roluri, comportamente, activități și atribute construite social, pe care o societate dată le consideră adecvate pentru femei și bărbați. Prin urmare, ar trebui avută în vedere o perspectivă sensibilă la dimensiunea de gen atunci când se pune în aplicare prezenta directivă*”¹⁷.

Consiliul Europei reține că femucidul este „*uciderea unei femei pentru că este femeie*.”¹⁸ Convenția Consiliului Europei pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței domestice („Convenția de la Istanbul”)¹⁹ nu folosește termenul *femicid*, dar obligă statele să ia măsuri pentru prevenirea, urmărirea și sancționarea acestor forme de violență. Convenția nu obligă însă statele la reglementarea unei infracțiuni distincte de omor comis împotriva femeilor.

Curtea europeană a drepturilor omului folosește rareori noțiunea în jurisprudența sa (de regulă preluând citate din diferite documente sau susțineri ale părților). Într-o cauză contra Italiei din 2017, s-au reținut însă următoarele: „*Curtea consideră că reclamanta a prezentat un început de probă, susținut de date statistice necontestate, care arată, pe de o parte, că violența domestică afectează în principal femeile și că, în pofida reformelor întreprinse, un număr important de femei sunt ucise de către partenerul sau fostul lor partener (femicide), iar pe de altă parte, că persistă atitudini socio-culturale de toleranță față de violența domestică*”²⁰.

---

¹³ Rezoluția Parlamentului European din 11 octombrie 2007 privind asasinarea femeilor (femicidul) în Mexic și America Centrală și rolul Uniunii Europene în combaterea acestui fenomen (2007/2025(INI)), disponibil [la această adresă](#).

¹⁴ Disponibilă [la această adresă](#).

¹⁵ A se vedea, pentru aceste aspecte, EIGE, Măsurarea femucidului în România, fișă disponibilă la [această adresă](#).

¹⁶ Directiva (UE) 2024/1385 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 mai 2024 privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, disponibilă [la această adresă](#).

¹⁷ A se vedea Preambulul Directivei, pct. 10.

¹⁸ Consiliul Europei, Adunarea Parlamentară, Rezoluția 1654 (2009), disponibilă [la această adresă](#).

¹⁹ Disponibilă [la această adresă](#).

²⁰ A se vedea CtEDO, cauza *Talpis c. Italia*, 2 martie 2017, disponibilă [la această adresă](#), par. 145. Se constată că, de la o abordare rezervată cu privire la violența domestică (de pildă, Curtea a arătat că „*ține să sublinieze că violența domestică este un fenomen care poate lua diverse forme – agresiuni fizice, violențe psihologice, insulte – și care nu este limitat la cazul de față. Este vorba aici de o problemă generală comună tuturor statelor membre,*

Așa cum vom vedea, definițiile folosite (acolo unde este cazul) la nivelul legislațiilor diferitelor state ale lumii pornesc de la aceste instrumente internaționale, dar variază în ceea ce privește includerea diferitelor elemente folosite mai sus. De pildă, poate fi folosit motivul de gen, dar și de sex ori un astfel de motiv poate lipsi; infracțiunea poate fi comisă în contextul unei relații de putere inegală asupra victimei exercitată de către partener, din ură sau dispreț față de condiția de femeie, asupra unei femei cu care autorul are un copil, din cauză că femeia nu mai dorește continuarea unei relații (așa-numitul „*omor de despărțire*”) etc. Vom aborda aceste aspecte în cele ce urmează.

B. Situația la nivel mondial

Într-o analiză prezentată în 2025 de *Women, Business and the Law* (publicație a Băncii Mondiale), se arată că 29 de state la nivel mondial au adoptat legi care sancționează în mod explicit femucidul²¹. Acest număr este probabil discutabil, dat fiind că, de pildă, Croația este trecută printre statele care nu a reglementat femucidul, deși infracțiunea este prevăzută în Codul penal, așa cum vom vedea, din anul 2023. Dimpotrivă, Franța apare pe hartă printre statele care incriminează femucidul, deși în material se precizează că are doar circumstanțe agravante pentru omorul comis din motive de gen, ceea ce, deși respectă metodologia folosită²², nu permite și includerea României în această categorie, cu toate că circumstanța agravantă prevăzută de art. 77 lit. h) se aplică, în mod evident, și omorului comis asupra femeilor.

Majoritatea statelor care au incriminat femucidul sunt cele din America Latină, în urma semnării Convenției de la Belém do Pará. Pe acest continent, în afară de Cuba și Haiti, toate statele au legi care incriminează femucidul. Pe scurt, situația incriminărilor se prezintă în felul următor²³:

- **Brazilia.** Din 2024²⁴, femucidul a devenit o infracțiune autonomă, pedepsită cu închisoare de la 20 la 40 de ani. Femucidul este definit ca „*uciderea unei femei din motive legate de sexul acesteia*”, incluzând violența domestică și disprețul sau discriminarea față de condiția femeii. Pedepsele sunt majorate (cu o treime până la jumătate) dacă fapta este

---

care nu apare oricând deoarece se înscrie adesea în cadrul rapoartelor personale sau al cercurilor restrânse și care nu le privește exclusiv pe femei. Bărbații pot și ei face obiectul violenței domestice domestice, precum și copiii, care sunt adesea victime în mod direct sau indirect” – a se vedea cauza *Opuz c. Turcia*, 9 iunie 2009, disponibilă [la această adresă](#), par. 132), Curtea, în prezent, este mai fermă în a sublinia prevalența victimelor de sex feminin (de pildă, reținând că violența domestică „*este o problemă generală care afectează, în grade diferite, toate statele membre și care nu iese întotdeauna la suprafață în sfera publică, întrucât are loc adesea în cadrul relațiilor personale sau al unor cercuri închise și afectează diferiți membri ai familiei, deși femeile reprezintă marea majoritate a victimelor*” – a se vedea cauza *Kurt c. Austria*, 15 iunie 2021, disponibilă [la această adresă](#)).

²¹ A se vedea graficele disponibile în *M. Elefante, S. Wang, Femicide laws worldwide: 50 years of evolution* (disponibil [la această adresă](#)), inclusiv cel privind evoluția legislațiilor în această materie.

²² Potrivit metodologiei folosite la realizarea graficelor (disponibilă [la această adresă](#)), se acordă 1 punct dacă legea incriminează femucidul - adică uciderea intenționată a unei femei motivată de gen. Se acordă, de asemenea, 1 punct dacă legea prevede pedepse agravante pentru uciderea unei femei. Se acordă 0 puncte dacă nu există o lege care să incrimineze femucidul sau care să stabilească pedepse agravante pentru uciderea unei femei.

²³ A se vedea *A. Deus, D. Gonzalez, Analysis of Femicide Legislation in Latin America and the Caribbean*, disponibil [la această adresă](#). Situația acestor state este sintetizată și în documentele ce însoțesc proiectul de lege care vizează introducerea femucidului în Codul penal italian, disponibile [la această adresă](#).

²⁴ Legea 14.994 din 2024.

comisă în timpul sarcinii, împotriva unei persoane sub 14 sau peste 60 de ani, sau în prezența copiilor victimei;

- **Mexic.** Codul penal federal (art. 325) definește femicidul ca suprimarea vieții unei femei „din motive de gen”, sancționat cu o pedeapsă de la 40 la 60 de ani de închisoare și amendă. Motivele de gen includ semne de violență sexuală, leziuni sau mutilări infamante, antecedente de violență familială sau relație afectivă/de încredere cu victima. Agravantele includ și izolarea victimei înainte de moarte sau expunerea publică a corpului victimei²⁵. Doctrina a arătat că femicidele nu au fost totuși prevenite de aceste reglementări²⁶;

- **Costa Rica.** Legea de incriminare a violenței împotriva femeilor²⁷ pedepsește femicidul cu închisoare de la 20 la 35 de ani. Femicidul include uciderea unei femei cu care autorul are sau a avut o relație de cuplu (matrimonială, de fapt, ocazională), chiar dacă relația a încetat. Femicidul în alte contexte²⁸ se aplică dacă autorul a profitat de o relație de încredere, a avut antecedente de violență sau uciderea a fost motivată de refuzul victimei de a stabili o relație;

- **Guatemala.** Legea împotriva femicidului și a altor forme de violență împotriva femeilor²⁹ definește femicidul ca moartea violentă a unei femei provocată în contextul relațiilor inegale de putere. Pedeapsa este închisoarea de la 25 la 50 de ani, fără posibilitate de reducere a pedepsei. Circumstanțele agravante includ încercarea eșuată de a stabili o relație, manifestarea repetată de violență sau omorul comis din misoginie sau în prezența copiilor victimei. Totuși, ratele femicidului nu au scăzut timp de peste doisprezece ani, aspect care este atribuit lipsei de resurse guvernamentale și rezistenței din partea autorităților locale, sugerând că inițiativele reactive și de incriminare sunt ineficiente pe cont propriu, fiind necesare soluții comunitare și de *advocacy*³⁰;

- **Chile.** Femicidul este prevăzut în legislația din această țară din anul 2020³¹, omorul unei femei care este sau a fost soție, parteneră sau cu care autorul are un copil fiind pedepsit cu detențiune pe viață. Aceași pedeapsă se aplică dacă omorul este comis din cauza unei relații sentimentale sau sexuale, chiar fără conviețuire³². Femicidul din motive de gen se aplică și când moartea survine ca urmare a refuzului unei relații, violenței sexuale sau în situații de abuz de putere ori discriminare³³;

- **El Salvador.** Legea specială integrală pentru o viață fără violență pentru femei din 2010³⁴ sancționează, la art. 45, femicidul (înțeles ca uciderea unei femei, manifestând ură sau dispreț față de condiția ei de femeie) cu închisoarea de 20-35 de ani. Ura sau disprețul includ violența preexistentă, împrejurarea de a profita de vulnerabilitatea victimei, relații inegale de

²⁵ A se vedea art. 325 C.pen. mexican, disponibil [la această adresă](#).

²⁶ A se vedea R. Gutierrez-Romero, Femicide Laws, Unilateral Divorce, and Abortion Decriminalization Fail to Stop Women from Being Killed in Mexico, 4 iulie 2025, disponibil [la această adresă](#). A se vedea și D.A. Mayoral Villanueva, Femicide Review: The Mexican Case, 41 VOX JURIS (July-December 2023), p. 145 și urm.

²⁷ Legea nr. 8589 din 2007, modificată în 2021, disponibilă [la această adresă](#).

²⁸ Art. 21-bis C.pen.

²⁹ Decretul 22-2008, disponibil [la această adresă](#).

³⁰ A se vedea S. Bay, Criminalization is Not the Only Way: Guatemala's Law Against Femicide and Other Forms of Violence Against Women and the Rates of Femicide in Guatemala, Washington International Law Journal vol. 30, nr. 2, 2021, p. 369 și urm.

³¹ Art. 390-bis-art.390-quarter din Legea nr. 21212 (2020).

³² Art. 390-bis și 390-ter din lege.

³³ Art. 390-ter din lege.

³⁴ Disponibilă [la această adresă](#).

putere sau comiterea unei infracțiuni împotriva libertății sexuale înainte de omor. Există și infracțiunea de „femicid agravat” (sanționat cu închisoarea de la 30-50 de ani)³⁵ și „sinucidere femicidă prin inducere sau ajutor” (pedepsită cu închisoarea de la 5-7 ani)³⁶;

- **Peru.** Din 2013³⁷, art. 108-A C.pen. (*Feminicidio*) pedepsește cu închisoarea de minim 15 ani uciderea unei femei „din cauza condiției sale de femeie” în contexte precum violența familială sau abuzul de putere/încredere³⁸. Pedepșa este închisoarea de minim 25 de ani dacă victima era minoră, însărcinată sau cu dizabilități sau era în îngrijirea autorului. Pedepșa este detențiunea pe viață dacă se constată două sau mai multe circumstanțe agravante;

- **Nicaragua.** Legea integrală împotriva violenței³⁹ incriminează femicidul comis de un bărbat în contextul relațiilor inegale de putere în spațiul public sau privat, cu închisoarea de minim 15 ani. Modificările din 2021 au limitat definiția la faptele comise în contextul unei relații de cuplu. Circumstanțele includ încercarea eşuată de a stabili o relație, relații anterioare sau omorul din misoginie/dispreț față de corpul victimei;

- **Bolivia.** Legea integrală din 2013⁴⁰ a introdus femicidul la art. 252 bis C.pen., pedepsit cu 30 de ani de închisoare fără posibilitatea de liberare. Se aplică dacă autorul este sau a fost soț/partener al victimei sau dacă fapta este comisă din cauza refuzului victimei de a stabili o relație, a stării de sarcină ori unei relații de subordonare. Alte circumstanțe includ violența preexistentă (fizică, psihologică), omorul precedat de o infracțiune sexuală sau moartea ca rezultat al ritualurilor de grup.

Alte state, deși nu folosesc expres denumirea de femicid, prevăd uciderea unei femei ca o cauză de agravare în cazul omorului. De pildă, în **Argentina**, constituie omor calificat și se sancționează cu detențiunea pe viață omorul comis împotriva unei femei, atunci când fapta este comisă de un bărbat și există violență de gen⁴¹.

Doctrina arată că, deși statele din America latină au adoptat numeroase legi (peste 100 în total), ratele de femicid în această zonă a lumii rămân printre cele mai ridicate din lume, iar

---

³⁵ Art. 46 din lege.

³⁶ Art. 48 din lege, potrivit căruia:

„Oricine determină o femeie să se sinucidă sau o ajută să comită sinuciderea, profitând de oricare dintre următoarele circumstanțe, va fi sancționat cu închisoare de la cinci la șapte ani:

a) Dacă fapta a precedat oricare dintre tipurile sau formele de violență prevăzute în prezenta lege sau în orice altă lege.

b) Dacă autorul a profitat de orice situație de risc sau de o condiție fizică ori psihică în care se afla victima, ca urmare a exercitării împotriva acesteia a oricărui tip sau forme de violență prevăzute în prezenta lege sau în orice altă lege.

c) Dacă instigatorul a profitat de superioritatea generată de relațiile preexistente sau existente între el și victimă.”

³⁷ Legea nr. 30068 (2013), disponibilă [la această adresă](#).

³⁸ Pentru mai multe detalii, a se vedea *M.M. Torres Mantilla, The Real Problem of Femicide*, 42 VOX JURIS 83 (July-December 2024), p. 83 și urm.

³⁹ Legea nr. 779 din 2012, modificată în 2021.

⁴⁰ Legea nr. 348 din 2013, disponibilă [la această adresă](#).

⁴¹ Art. 80 lit. i) C.pen. argentinian, introdusă prin art. 2 al Legii nr. 26.791. Codul penal poate fi consultat [la această adresă](#). Pentru mișcarea *Ni una menos (Niciuna mai puțin)* în Argentina, a se vedea *M. de la Paz Toscani, P. Rosa, R. Vidosa, „Ni una menos”. Practices, Aims and Achievements of a Grassroots Women’s Movement against Femicide and Patriarchal Relations in Argentina*, în *R. Vidosa, Ni una menos*, Routledge eBooks, 2022, p. 202 și urm., disponibil [la această adresă](#).

rata de soluționare a cazurilor este extrem de scăzută⁴². Evaluând reglementările incidente în această parte a lumii, s-a arătat⁴³, printre altele, că:

- țările care nu au adoptat legi cuprinzătoare (*integral laws*) au concentrat răspunsul la fenomenul femicidului doar în sistemul penal, ignorând cerințele Convenției de la Belém do Pará **de a dezvolta măsuri de prevenire, protecție, investigație și reparație;**

- există o dificultate în transpunerea conceptului complex de femicid (construit în antropologie și sociologie) într-o **infrațiune care să fie clar definită**. Aceasta duce la utilizarea unui limbaj ambiguu, abstract sau excesiv de deschis, **punând în pericol principiile legalității și securității juridice**. Expresii precum „*disprețul pentru statutul de femeie al victimei*” sunt considerate insuficient de precise;

- unele legi cer ca motivul misogin sau relația de putere inegală să fie demonstrate în toate cazurile, chiar și atunci când circumstanțele crimei (de exemplu, violența sexuală) ar trebui să implice motive bazate pe gen. Această cerință suplimentară **crește standardul de probă și îngreunează urmărirea penală;**

- multe categorii de femicid, recunoscute de doctrină (cum ar fi cele din Protocolul Model Latino-American⁴⁴), **nu sunt reflectate în descrierea infrațiilor**. Printre acestea se numără femicidul tinerelor fete, femicidul lesbofob și transfob, femicidul anonim (în absența unei relații dintre autor și victimă) și cele care constituie crime internaționale (genocid, crime împotriva umanității, crime de război)⁴⁵;

- **standardele internaționale de investigație**, stabilite în special de Curtea Inter-Americană a Drepturilor Omului (cazul „Campo Algodonero”⁴⁶), nu au fost integrate adecvat în legislațiile naționale, cu excepția unor progrese notabile în Columbia.

De asemenea se vorbește despre depolitizarea conceptului: în procesul de reglementare a unei infrațiuni cu acest nume, sensul politic original al termenului „femicid” – care includea și inacțiunea sau complicitatea statului – este adesea eliminat, întrucât ceea ce era o acuzație la adresa sistemului devine doar o altă infrațiune în Codul penal, concentrată pe un singur agresor⁴⁷.

Nici **Statele Unite ale Americii** și nici **Canada** nu reglementează distinct infrațiunea de femicid.

În S.U.A, într-o analiză din 2024, se arată că rata generală a omuciderilor comise de

---

⁴² A se vedea C. Menjivar, L. Diossa-Jiménez, State accountability and femicide, în M. Dawson, S. Mobayed Vega, The Routledge International Handbook on Femicide and Feminicide, Routledge, 2023, p. 453.

⁴³ A se vedea, pentru aceste aspecte, A. Deus, D. Gonzalez, op. cit., p. 56-57.

⁴⁴ Disponibil [la această adresă](#).

⁴⁵ A se vedea și F. Roth, M. Labozzetta, A. Rodríguez, The Latin American Model Protocol for the investigation of gender-related killings of women (femicide/feminicide). A Partially Achieved Success Story, în M. Dawson, S. Mobayed Vega, op. cit., p. 438. Autoarele oferă și exemplul femicidului comis de grupurile organizate.

⁴⁶ Cazul se referă la dispariția și moartea a trei tinere din Ciudad Juárez, Mexic, ale căror trupuri au fost găsite în anul 2001. A fost un caz emblematic care a dus la condamnarea statului mexican de către Curtea Inter-americană a Drepturilor Omului, deoarece aceasta a recunoscut neglijența statului și violența de gen sistemică drept cauze ale acestor fapte. Cazul a fost crucial pentru aducerea problemei în atenția publică. De altfel, femicidele din Ciudad Juárez erau, în realitate, mai multe (de ordinul sutelor), dar cele trei au fost judecate de Curte. A se vedea, pentru detalii, G. Aguilar Castanon, El feminicidio en Ciudad Juárez ante la Comisión Interamericana de Derechos Humanos, lucrare de licență, Facultatea de Drept, Universitatea Autonomă din Mexic, 2006, disponibilă [la această adresă](#).

⁴⁷ A se vedea P. Toledo, Criminalising femicide in Latin American countries – legal power working for women?, în A. Howe, D. Alaattinoğlu, Contesting femicide, Routledge, 2019, p. 39 și urm. Pentru aceeași problemă, a se vedea și C. Menjivar, L. Diossa-Jiménez, op. cit., p. 460.

parteneri intimi împotriva femeilor a rămas stabilă din perioada 2018–2019 până în perioada 2020–2021, dar proporția victimelor care erau femei de culoare non-hispanice sau afro-americane a crescut. În perioada 2020–2021, suspectii (agresorii) au fost mai frecvent cunoscuți anterior de către poliție. Exacerbarea disparităților rasiale subliniază importanța eforturilor cuprinzătoare de prevenire și a cercetărilor suplimentare privind influența factorilor structurali asupra violenței domestice, inclusiv omorul. Contactul anterior cu poliția este considerat o oportunitate potențial ratată de prevenire a violenței viitoare⁴⁸.

Unii autori consideră că S.U.A. se află în urma altor națiuni, în special a celor din America Latină, în definirea și documentarea acestor crime în Codul penal, ceea ce îngreunează eforturile de supraveghere și prevenire, iar lipsa unei definiții legale clare împiedică clasificarea exactă și ascunde amploarea problemei, făcând ca aceste acte să pară izolate, deși sunt sistemice. De exemplu, deși în 2021 au fost ucise aproximativ 4.970 de femei, o treime fiind ucise de partener, această cifră este probabil subestimată din cauza sistemelor de raportare deficitare și neobligatorii. Pentru a remedia aceste lacune, autorii solicită factorilor de decizie din S.U.A. să implementeze trei măsuri urgente: includerea unei definiții clare și cuprinzătoare în legislația penală, îmbunătățirea acurateței și exhaustivității datelor (structurile de date existente trebuie actualizate pentru a include informații contextuale critice, cum ar fi relația victimă-agresor și motivul crimei și dezagregarea datelor pe baza rasei, etniei, orientării sexuale și a altor vulnerabilități pentru a identifica tiparele de risc specifice și a direcționa eficient resursele. Implementarea acestor schimbări ar necesita înființarea de organisme de revizuire a cazurilor, similar cu cele din Marea Britanie, precum și crearea unui observator al femicidului (*Femicide Observatory*), esențiale pentru dezvoltarea unor strategii de prevenire eficiente⁴⁹.

Un astfel de observator există în Canada: într-un studiu care analizează situația femicidelor în 2018–2022⁵⁰, se arată că femicidul ar trebui incriminat distinct, întrucât ar avea un impact simbolic asupra profesioniștilor, asupra educației publicului și conștientizare, ar ajuta la colectarea datelor, acordându-se atenție sporită prevenirii unor astfel de fapte și ar spori garanțiile aferente accesului la justiție pentru *toate* fetele și femeile.

În **Australia**, deși Codul penal nu reglementează distinct femicidul, există numeroase studii care abordează violența de gen, inclusiv cea sexuală. De pildă, într-un material care abordează problema din această țară, se arată că reformele inițiate adesea de activismul feminist *whitestream* extind puterea statului și oferă soluții terapeutice individuale pentru probleme culturale ample, eșuând să abordeze condițiile socio-politice care permit

---

⁴⁸ A se vedea A. Rowh, S. Jack, Notes from the Field: Intimate Partner Homicide Among Women — United States, 2018–2021, MMWR Morb Mortal Wkly Rep 2024, disponibil [la această adresă](#). S-a arătat, totodată, că „*potrivit datelor poliției, femeile sunt ucise de parteneri (soți sau parteneri necăsătoriți) ori de foști parteneri de aproximativ nouă ori mai frecvent decât de către străini*”. A se vedea M. R. Gottfredson, M. S. Nielsen, Intimate Partner Violence, Femicide, and General Theories: Issues for Research and Policy From the View of Modern Control Theory, în Journal of Contemporary Criminal Justice, vol. 40 (2), 2024, disponibil [la această adresă](#), p. 254. În același sens, pentru Europa, a se vedea M. Liem, P. Aarten, S. Granath, J. Kivivuori, A. Langlade, K. Larchet, N. Markwalder, K. Suonpää, A. Thomsen, S. Walser, Patterns of Female Homicide Victimization in Western Europe, International Criminology 4/2024, disponibil [la această adresă](#), p. 187.

⁴⁹ A se vedea P. C. Lewis, N. J. Kaslow, Y. F., Cheong, D. P., Evans, K. M. Yount, Femicide in the United States: a call for legal codification and national surveillance. Frontiers in public health, 12, 2024, disponibil [la această adresă](#).

⁵⁰ A se vedea Canadian Femicide Observatory for Justice and Accountability, #CallitFemicide 2018-2022 Report, disponibil [la această adresă](#).

manifestarea violenței de gen. Autoarele discută despre noțiunea de *feminism carceral*, care este o formare culturală și politică ce reinterpretează, în termeni carcerali, orice încercare de a face justiție, punând accentul pe pedepsele mari cu închisoarea și extinderea sferei penalului, fiind aliniat cu agendele penale populare, neoliberale și neocoloniale de tip *crime-and-punishment*⁵¹.

Femicidul este utilizat însă ca noțiune în scopuri statistice și criminologice. Astfel, într-un raport din iunie 2024⁵², autoarele prezintă o analiză detaliată a 235 de hotărâri judecătorești australiene de condamnare pentru femicid comis de partener, pronunțate pe parcursul unui deceniu (2007–2016), având ca scop identificarea eșecurilor sistemice și a reperelor de avut în vedere pentru a preveni violența letală împotriva femeilor. Raportul subliniază faptul că prevenirea eficientă a femicidului necesită o abordare integrată, care să extindă responsabilitatea dincolo de sistemul de justiție penală și să asigure o mai bună identificare și gestionare a riscului la nivel de sistem, din mai multe motive. Astfel, analiza a relevat un profil de risc semnificativ în rândul autorilor: 71% dintre autori avuseseră contact cu cel puțin două instituții ale statului (poliție, justiție, protecția copilului) înainte de a comite femicidul, iar 63% dintre hotărâri au citat o acuzație anterioară de violență familială împotriva autorului. Deși mulți autori erau cunoscuți sistemului de justiție, un procent notabil de 14% nu avuseseră niciun contact citat anterior cu poliția sau alte instituții cu atribuții în domeniul juridic. Această constatare subliniază importanța instruirii cetățenilor și a lucrătorilor din alte instituții (cum ar fi serviciile de sănătate) în identificarea riscurilor, întrucât peste 20% dintre autori interacționaseră cu cel puțin un serviciu de suport, cel mai frecvent fiind pentru a obține consiliere sau pentru probleme legate de sănătatea mintală⁵³. S-a arătat totodată că 75% dintre cazuri implicau o singură victimă, dar 11% implicau două victime. 10% dintre autori se aflau în libertate - pe cauțiune sau într-o formă de supraveghere - în momentul comiterii femicidului, deși victima depusese plângere împotriva lor, ceea ce evidențiază eșecuri în gestionarea riscului. S-au identificat, totodată, rate ridicate de probleme de sănătate mintală (46%) și istoric de abuz de alcool (53%) sau droguri (41%).

De asemenea, raportul critică faptul că hotărârile de condamnare se concentrează preponderent pe autor, făcând ca viețile victimelor și eforturile lor de a obține ajutor să fie „invizibile” în relatările judiciare. Deși un studiu anterior conexe a arătat că 51,7% dintre victimele de sex feminin accesaseră servicii ale statului (inclusiv justiție și servicii medicale) în cele 12 luni premergătoare omuciderii, acest istoric de a încerca să se afle în siguranță rareori făcea parte din hotărârea de condamnare. În acest sens, un studiu calitativ care a explorat experiențele unor victime ale femicidului prin intermediul unor interviuri detaliate cu prieteni și membri ai familiei acestora a arătat că șase dintre cele opt femei suferiseră o formă de

---

⁵¹ A se vedea R. Loney-Howes, M. Longbottom, B. Fileborn, *Gender-Based Violence and Carceral Feminism in Australia: Towards Decarceral Approaches*, *Feminist Legal Studies*, Springer, 8 aprilie 2024, disponibile [la această adresă](#).

⁵² A se vedea K. Fitz-Gibbon, Sandra Walklate, J. McGowan, JaneMaree Maher, Jude McCulloch, *Securing women's lives: examining system interactions and perpetrator risk in intimate femicide sentencing judgments over a decade in Australia*, disponibil [la această adresă](#).

⁵³ A se vedea, pentru obligațiile la nivel european în acest sens, CtEDO, *cauza N.D. c. Elveția*, hotărârea din 3 aprilie 2025, disponibilă [la această adresă](#). Pentru o prezentare a acestei cauze și a reperelor pe care le trasează Curtea în ceea ce privește evaluarea riscului, B. Ramașcanu, I. Vișinescu, *Evaluarea autonomă a riscului și intervenția statului: lecții din cauza N.D. v. Elveția*, prezentare susținută la Conferința Națională de Dreptul Familiei. Ediția a II-a, înregistrarea fiind disponibilă [la această adresă](#). Pentru jurisprudența CtEDO în materia violenței domestice, a se vedea fișa tematică disponibilă [la această adresă](#).

violență fizică din partea partenerilor lor, variind de la rară la severă (inclusiv strangulare), informații ce au indicat că victimele erau reticente să eticheteze actele ca fiind „abuz”. Interveniurile au relevat totodată că majoritatea victimelor se aflau în procesul de a-și recâștiga un anumit nivel de autonomie în momentul decesului: una dintre victime și-a exprimat teama că partenerul ei avea *să-i facă ceva*, însă chiar și apropiații au avut dificultăți în a percepe pe deplin pericolul în acel moment⁵⁴. Într-un studiu și mai recent, se subliniază eșecul sistemic al autorităților prin faptul că un număr mare de victime (18 din 24) încercaseră anterior să obțină protecție, obținând ordine de protecție, pe care agresorii adesea le-au încălcat⁵⁵.

C. Europa. Situația statelor membre UE

Cu privire la situația Europei, dar și a altor state dezvoltate din lume, în doctrină s-a arătat că omorurile între persoane necunoscute (în general comise în locuri publice) aproape că au dispărut, violența letală fiind la un nivel istoric minim. Ceea ce a rămas sunt omorurile în cadrul relațiilor dintre parteneri și o tendință de apropiere a ratelor de victimizare a omorurilor comise față de femei și bărbați. Aceasta este adesea interpretată greșit ca o creștere a violenței domestice⁵⁶.

Datele statistice pentru Europa susțin aceste aspecte. Astfel, la nivel global, se estimează că aproximativ 1,3 femei la 100 000 de femei au fost ucise de către un partener intim sau un alt membru al familiei în anul 2023. În ceea ce privește diferențele regionale, se estimează că cea mai mare rată a femicidului comis de parteneri intimi sau membri ai familiei s-a înregistrat în Africa (2,9 la 100 000 de femei), urmată de America (1,6), Oceania (1,5), Asia (0,8) și Europa (0,6)⁵⁷.

Într-un studiu elaborat de Departamentul de Politici pentru Drepturile Cetățenilor și Afaceri Constituționale al Parlamentului European la solicitarea Comitetului FEMM (Drepturile Femeilor și Egalitatea de Gen) în anul 2022⁵⁸, este oferită o prezentare generală a cadrului legislativ privind victimele (inclusiv copiii) ale violenței bazate pe gen în cele 27 de state membre UE.

Studiul arată că femicidul este înțeles în Uniunea Europeană ca „*omorul femeilor și fetelor din motive de gen*” și, în unele state membre, se recunoaște sub denumiri interschimbabile precum *femicid*, *gendercide*, omor asupra partenerului de viață (IPH – *intimate partner homicide*) sau uciderea femeilor și a fetelor din motive de gen⁵⁹.

⁵⁴ A se vedea L. Eriksson, P. Mazerolle, S. McPhedran, Giving voice to the silenced victims: A qualitative study of intimate partner femicide, Australian Institute of Criminology. Trends&issues in crime and criminal justice nr. 645 March 2022.

⁵⁵ A se vedea B. Wilkinson, S. Goodwin, Intimate Partner Femicide. Contesting the Legal Story, Routledge, 2025, p. 41.

⁵⁶ A se vedea, pentru aceste aspecte, H.J. Albrecht, A.M. Getos Kalac, Femicide. Critical perspectives, 2025, material disponibil [la această adresă](#), p. 16. A se vedea, totodată, M. Liem, P. Aarten, S. Granath, J. Kivivuori, A. Langlade, K. Larchet, N. Markwalder, K. Suonpää, A. Thomsen, S. Walser, loc. cit., p. 187, în care se arată că „*între o jumătate și o treime dintre victimele feminine ale omorurilor au fost ucise în contextul unei relații de cuplu care se termina (estranged); aproximativ o treime până la o șesime au fost ucise ca altă formă de violență domestică, iar alte victime feminine au murit în conflicte non-penale, în conflicte letale în mediul infracțional, în jafuri mortale sau în omoruri în contextul comiterii unor infracțiuni sexuale*”.

⁵⁷ A se vedea UNODC, UN Women, Femicides in 2023. Global estimates of intimate partner/family member femicides, cit. supra.

⁵⁸ Studiul este disponibil [la această adresă](#).

⁵⁹ A se vedea pag. 18 din respectivul studiu.

Se arată că în cadrul legislativ al UE există două tipuri principale de abordare:

- state care au o incriminare distinctă - în prezent, există trei state membre care au introdus femicidul ca infracțiune autonomă în Codul penal: **Cipru**⁶⁰, **Malta**⁶¹ (citate și în respectivul studiu) și, ulterior, **Croația**⁶²;

- state care sancționează femicidul prin circumstanțe agravante care, de regulă, nu se referă exclusiv la femei. O primă situație este cea în care femicidul este tratat ca o formă agravantă a omorului (13 state membre), fără a exista o infracțiune distinctă. Alte agravante sunt motivul de gen al crimei (prezent în 11 state), relația intimă dintre agresor și victimă (fost/actual partener, persoane care conviețuiesc, membri de familie), prezentă în 12 state și abuzul de autoritate sau putere comis de un membru de familie asupra victimei (13 state)⁶³. Moartea cauzată de violența sexuală este, de asemenea analizată.

Prin urmare, definiția și incriminarea femicidului variază semnificativ în UE: de la încadrare explicită în Codurile penale ale Ciprului, Maltei și Croației, până la recunoaștere indirectă prin agravante privind motivul de gen, relația de familie și autoritatea autorului în majoritatea celorlalte state membre.

Discuții privind prevederea femicidului ca infracțiune distinctă există însă și în alte state. De exemplu, în **Germania**, o moțiune prezentată în Bundestag în 2021⁶⁴ își propunea recunoașterea faptelor de omor asupra femeilor „din cauza faptului că sunt femei” (*femizid*) ca o categorie distinctă de infracțiune, alături de alte măsuri pentru prevenirea violenței de gen. Prof. Dr. Thomas Fischer, fost judecător președinte la Curtea Federală de Justiție, în scrisoarea sa din 24 februarie 2021⁶⁵, adresată Comitetului Bundestagului pentru Familie, Seniori, Femei și Tineret, a arătat că măsurile propuse în moțiune sunt nefondate (*nicht begründet*) și nu vor promova în mod substanțial obiectivele de prevenire a violenței împotriva femeilor. Profesorul critica lipsa unei definiții clare, întrucât moțiunea definea femicidul ca omorul comis împotriva femeilor „pentru că sunt femei”, pe fundalul unui „sistem ierarhic de gen” și al „dominanței patriarhale”. Atrăgea, totodată, atenția asupra includerii uciderii comise din neglijență (*Fahrlässigkeitstaten*) sub umbrela femicidului, deoarece, prin definiție, astfel de fapte nu sunt motivate de o intenție direcționată spre producerea rezultatului, deci motivul de gen este inexistent. De altfel, profesorul respinge propunerea de a numi în mod uniform toate omorurile femeilor ca *femicid*, argumentând că aceasta estompează distincțiile necesare între analiza criminologică abstractă și investigația criminalistică concretă. O astfel de etichetare ar face analiza mai grosieră și mai puțin relevantă, nu mai fină. Totodată, extinderea termenului „*femicid*” la victime non-feminine sau la „susținătorii” femeilor (o cerere menționată în contextul dezbaterii) este considerată neplauzibilă și artificială. Prof. Fischer a arătat că cercetarea criminologică și analizele care stau la baza Statisticilor Poliției Criminale (PKS) din Germania sunt deja foarte dezvoltate și diferențiate. Introducerea unei categorii generale de „*femicid*” pe baza unui simplu „*fond de inegalitate de gen*” ar slăbi puterea analitică existentă. Pe scurt, multe dintre cerințele moțiunii sunt văzute ca simple formule

⁶⁰ Modificarea Legii 115/2021, 7 iulie 2022.

⁶¹ Art. 211A C.pen., conform modificării din iunie 2022.

⁶² Art. 111A C.pen., modificat în martie 2024.

⁶³ Valorile pot fi, în realitate, mai mari. De pildă, în tabelul care sintetizează aceste situații, România nu este menționată ca având reglementări.

⁶⁴ Drucksache 19/23999 - Moțiunea Die Lienke - *Femizide in Deutschland untersuchen, benennen und verhindern* (Investigarea, denumirea și prevenirea femicidului în Germania), disponibilă [la această adresă](#).

⁶⁵ Disponibilă [la această adresă](#).

goale (*Leerformeln*) sau cerințe simbolice, cum ar fi necesitatea de a „*numi, investiga și combate*” violența pentru a o preveni.

Totodată, o propunere care viza să introducă exploatarea superiorității de forțe ca element circumstanțial agravant al omorului a fost considerată de o parte a doctrinei vagă și având doar valoare simbolică fără efect real⁶⁶.

Argumente similare au fost aduse și în **Franța**: într-un raport prezentat către o comisie a Assemblée Nationale în 2020, înscrierea termenului de femicid⁶⁷ în legislația penală a fost considerată inutilă⁶⁸, față de lipsa de consens cu privire la definirea termenului, care poate fi înțeles ca simplul „*omor al unei femei*”, dar și un „*omor al unei femei din cauza genului său*” ori „*omor al unei femei în context domestic*”. S-a estimat că o definiție prea largă ar risca să nu fie „*operațională din punct de vedere juridic*”, în timp ce o definiție prea restrânsă ar risca să nu țină cont de diversitatea identităților și situațiilor de fapt. S-a arătat, totodată, că, dacă s-ar reține definiția unui omor al unei femei „*din cauza sexului său*”, „*nu ar fi simplu să se dovedească caracterul sexist al crimei*”. Acest lucru ar putea împiedica încadrarea juridică a infracțiunii și condamnarea autorului, putând duce la descalificarea sau recalificarea faptelor, fragilizând astfel apărarea victimelor. Raportul atrage atenția și că reglementarea femicidului în Codul penal ar putea „*aduce atingere principiului egalității în fața legii*” și reamintește că, deși termenul nu figurează ca atare în Codul penal, „*arsenalul juridic existent este deja solid și complet*”, iar legea franceză condamnă și pedepsește sever aceste crime, cu o pedeapsă maximă de detențiune pe viață (*reclusion criminelle à perpétuité*).

În alte surse, se adaugă și argumentul potrivit căruia tradiția franceză reclamă folosirea unor termeni care să nu facă diferențe în funcție de diferitele categorii din care fac parte anumite persoane, odată cu adoptarea Codului penal în 1994 eliminându-se termenii paricid și infanticid⁶⁹.

Alt autor arată că „*Guvernul și organele care aplică legea în Franța dispun, prin prevederile unor astfel de texte (interne și internaționale – n.n.) de mijloace suficiente pentru a pune capăt femicidului în Franța. Lipsește doar un angajament național de a pune în practică instrumentele juridice aflate la dispoziția lor pentru a proteja femeile de amenințarea violenței*”⁷⁰.

Relevantă și recentă sub acest aspect este situația **Italiei**, întrucât Senatul italian a adoptat, pe 23 iulie 2025, un proiect de lege care introduce femicidul în Codul penal, în prezent aflat în examinare în Camera Deputaților⁷¹, pe fondul scăderii numărului de omoruri, dar a

⁶⁶ A se vedea L. Gmelin, Muscle strength as a characteristic of murder, 2024, disponibil [la această adresă](#).

⁶⁷ Împrejurarea că definiția termenului este neclară a fost demonstrată și de o dispută din anul 2020 între ministrul justiției Éric Dupond-Moretti și organizațiile feministe cu privire la numărul de femicide comise de parteneri în Franța anul trecut. În timp ce ministrul a sărbătorit o scădere, organizațiile de femei l-au criticat pe Dupond-Moretti pentru că a minimalizat amploarea fenomenului, folosind o interpretare restrictivă a termenului. A se vedea *Féminicide dans « Le Monde », un mot devenu tristement courant*, în Le Monde, disponibil [la această adresă](#).

⁶⁸ A se vedea *L'inscription du terme féminicide dans le code pénal jugée « inutile »*, în Le Monde, disponibil [la această adresă](#).

⁶⁹ A se vedea C. Marie, Punishing femicide without naming it, în Travail, genre et sociétés 1/2020, nr. 43, p. 161 și urm.

⁷⁰ A se vedea A. Lewis, Combatting Femicide in France, 23 HUM. RTS. BRIEF 11 (2020), p. 13.

⁷¹ Proiectul de lege nr. 1433 din 31 martie 2025, care propune introducerea unei infracțiuni autonome de femicid, pedepsită cu închisoarea pe viață. A se vedea, pentru parcursul legislativ, informațiile disponibile [la această adresă](#). Nu este pentru prima dată când o astfel de propunere este formulată în Italia – a se vedea Proiectul de lege 764 din 2013, disponibil [la această adresă](#).

rămânerii constante a numărului de femei ucise⁷².

Proiectul este criticat de doctrina italiană: de pildă, aproximativ 80 de profesoare italiene au publicat o scrisoare prin care și-au exprimat opoziția cu privire la introducerea distinctă a infracțiunii de femicid. Motivele constau în aceea că pedeapsa cu detențiunea pe viață deja există pentru uciderea unei femei din motive de gen și nu descurajează efectiv violența. Profesoarele consideră că soluția trebuie să fie preventivă și culturală, abordând cauzele profunde ale discriminării și subordonării femeilor, și nu (doar) penală, iar introducerea unei noi incriminări riscă să fie mai mult simbolică decât eficientă. Autoarele se tem că accentul pus pe intervenția legislativă punitivă (represivă) și pe rolul ei „*promotional și pedagogic*” împiedică o reflecție mai amplă și mai articulată asupra cauzelor structurale ale violenței masculine, fiind reticente față de abordările populiste în materie penală⁷³.

Și mai ferm, un autor se întreabă dacă se va realiza trecerea de la *populismul punitiv* (înăsprirea sancțiunilor pentru motive politice) la *sadismul penal* (dorința de a supra-pedepsi și de a anihila reabilitarea, exprimând „*maximul de stigmat*” legat de ideea irecuperabilului). Acesta arată că propunerea legislativă, injectează „*noi substanțe toxice*” în sistemul juridic, coborând spre „*prăpastia dezumanizării*” și, alături de alte măsuri de securitate, reprezintă un „*unu/doi*” care utilizează dreptul penal doar pentru a adăuga violență la violență, transformând pedeapsa într-o măsură având o funcție expulzivă și răzbunătoare. Autorul se așteaptă ca, în practică, jurisprudența să aplice noua normă în mod extins, calificând ca femicid „*simpla ucidere a unei femei*”, neutralizând elementele subiective complexe, din cauza „*climatului de vânătoare de vrăjitoare*” și a presiunilor mass-media pentru cererea de a aplica detențiunea pe viață⁷⁴.

Alte opinii arată, la rândul lor, că violența împotriva femeilor este un fenomen structural, nu unul contingent sau de urgență, necesitând o „*abordare sistemică și nu intervenții fragmentare*” sau „*legi-manifest*”⁷⁵, iar studiile criminologice demonstrează că înăsprirea sancțiunilor penale sau introducerea de noi infracțiuni au un impact „*foarte marginal, dacă nu nul*” asupra descurajării violenței de gen⁷⁶. Se atrage, totodată, atenția asupra faptului că a crea o infracțiune *ad hoc* riscă să exacerbeze figura femeii ca victimă și să o „*cristalizeze [într-o] reprezentare... ca subiect intrinsec vulnerabil*”, necesitând protecție specială, în loc să promoveze autonomia. Aceasta intră în contradicție cu critica feministă istorică asupra aparatelor represive statale⁷⁷.

În plus, se arată că noua normă, prin definirea strictă, produce noi forme de excludere

---

⁷² A se vedea S. Spadavecchia, Femicides in Italy: between cultural legacies and political instrumentalisation, disponibil [la această adresă](#).

⁷³ A se vedea [această](#) și [această adresă](#).

⁷⁴ A se vedea R. Bartoli, Il tornante del femminicidio: si compirà il passaggio dal populismo al sadismo penale? (Răscrucea femicidului: se va face trecerea de la populism la sadism penal?), disponibil [la această adresă](#).

⁷⁵ A se vedea M. Graziosi, Femminicidio: i rischi delle leggi-manifesto (Femicidul: riscurile legilor-manifest), în Studi Sulla Questione Criminale, 8(2) din 2013, p 7–11, apud P. Allegri, Il femminicidio come reato autonomo: i rischi della risposta meramente punitiva alla violenza di genere (Femicidul ca infracțiune autonomă: riscurile unui răspuns pur punitiv la violența de gen), disponibil [la această adresă](#).

⁷⁶ A se vedea A. Baratta, Criminologia critica e critica del diritto penale. Introduzione alla sociologia giuridico-penale (Criminologia critică este critica dreptului penal. Introducere în sociologia juridico-penală), Meltemi, 2019; M. Pavarini, Governare la penalità (Gestionarea pedepsei), Bononia University Press, 2013; G. Mosconi, D. Padovan, La fabbrica dei delinquenti. Processo penale e meccanismi sociali di costruzione del condannato (Fabrica infractorilor. Procesul penal și mecanismele sociale de construire condamnatului), L'Harmattan Italia, 2005, în P. Allegri, loc. cit.

⁷⁷ A se vedea P. Allegri, loc. cit.

și riscă să consolideze mecanismele care mențin caracterul invizibil pentru anumite categorii de persoane. De exemplu, femeile trans sunt supuse unor rate disproporționate de mari de violență letală, dar rămân „invizibile în construcția juridică a femicidului”, ridicând probleme de inegalitate în raport cu art. 3 din Constituția italiană⁷⁸.

În toate aceste opinii, soluția reală este o abordare integrată care să acționeze simultan pe plan cultural, educațional, economic și social, pentru a combate inegalitățile sistemice și a realiza o tutelă efectivă în locul celei pur simbolice.

Extinzând analiza la alte state europene, observăm că **Macedonia de Nord** a prevăzut infracțiunea de femicid în anul 2023⁷⁹. În **Serbia, Bosnia și Herțegovina, Muntenegru și Kosovo** discuțiile sunt în curs, ceea ce a făcut doctrina să se întrebe dacă nu cumva țările post-comuniste sunt mai predispuse la „*Gesinnungsstrafrecht*”⁸⁰.

În **Republica Moldova**, noțiunea de *femicid* a fost deja introdusă în legislație, urmând a fi în vigoare (ca definiție) și în Codul penal începând cu 14 februarie 2026⁸¹.

În ceea ce privește datele statistice în materia femicidului, aceasta este o preocupare mai recentă în Europa. Unele state colectează datele într-un sistem integrat, fiind demn de menționat exemplul **Spaniei**⁸², țară unde se publică lunar statistici detaliate despre femicide⁸³. Din anul 2022, datele statistice despre femicide se colectează conform următoarei clasificări: femicid în cadrul cuplului sau al fostului cuplu (care menține seria istorică încă din 2003), femicid familial, femicid sexual, femicid social și femicid *vicario*⁸⁴. Într-o informare din 25 februarie 2025, Ministra Egalității din această țară a anunțat că numărul de omoruri cauzate de violența de gen a scăzut cu peste 30% între 2003 și 2024. Anul 2024 a înregistrat cel mai mic număr de femei ucise de când există înregistrări⁸⁵, aspect determinat, cu siguranță, și de

⁷⁸ Cel mai recent raport al organizației TGEU – Trans Europe and Central Asia (disponibil [la această adresă](#)) indică 350 de omoruri ale persoanelor trans la nivel global, în perioada cuprinsă între 1 octombrie 2023 și 30 septembrie 2024. În concordanță cu anii precedenți, 94% dintre crimele raportate au fost femicide, adică victimele au fost femei trans sau persoane transfeminine.

⁷⁹ M. Of. nr. 36/2023. A se vedea *AIRE Centre*, *Judicial Response to Femicide in the Western Balkans Legal Framework and Judicial Practice*, disponibil [la această adresă](#). A se vedea și *V. Ratkoceri*, *Domestic violence legislation reforms in the Republic of North Macedonia*, în *SEEU Review*, Volume 18, Issue 1, 2023, disponibil [la această adresă](#).

⁸⁰ A se vedea *H.J. Albrecht, A.M. Getos Kalac*, loc. cit., p. 18. Conceptul de *Gesinnungsstrafrecht* desemnează un drept penal al comportamentului interior, o legislație penală care stabilește caracterul ilicit al unei infracțiuni și severitatea pedepsei mai puțin pe cursul extern al acțiunii și pe încălcarea unui anumit obiect juridic protejat, și mai mult pe motivele (atitudinea) făptuitorului. A se vedea *K. Ambos, P. Rackow*, *Was ist Gesinnungsstrafrecht (Ce este Gesinnungsstrafrecht)*, în *E. Hilgendorf, M.D. Lerman, F.J. Cordoba*, *Brucken bauen. Festschrift für Marcelo Sancinetti zum 70. Geburtstag (Construind punți. Volum omagial pentru Marcelo Sancinetti la cea de-a 70-a aniversare)*, disponibil [la această adresă](#).

⁸¹ A se vedea Legea nr. 252 din 10 iulie 2026, disponibilă [la această adresă](#). Potrivit art. 134²⁷, C.pen., care urmează a intra în vigoare, „*prin femicid se înțelege actul de violență deosebită împotriva femeilor, comis pe motiv de prejudecată de gen, care a cauzat decesul victimei.*”

⁸² *Espania será el primer país de Europa en contabilizar oficialmente todos los feminicidios (Spania va fi prima țară din Europa care va contabiliza oficial toate femicidele)*, disponibil [la această adresă](#).

⁸³ A se vedea, de exemplu, pentru luna august 2025, raportul disponibil [la această adresă](#).

⁸⁴ Formă de violență de gen prin care unei femei i se face rău prinuciderea celor dragi (de regulă copii). CtEDO se referă la astfel de situații, de pildă, în hotărârea de Mare Cameră pronunțată în cauza *Kurt c. Austria*, cit. supra, în care arată că „*violența împotriva copiilor care fac parte din gospodăria comună, inclusiv violența letală, poate fi folosită de agresori ca formă extremă de pedeapsă împotriva partenerului lor*” (par. 163).

⁸⁵ A se vedea *Informe 8M. Más derechos, más feminismo, más democracia: un año de avances en igualdad (Mai multe drepturi, mai mult feminism, mai multă democrație: un an de progrese în domeniul egalității)*, [disponibilă la această adresă](#).

Sistemul de monitorizare integrală a cazurilor de violență bazată pe gen (în prezent, *Sistemul VioGén 2*)⁸⁶.

Alte state sunt departe de o astfel de performanță. În acest sens, într-o lucrare din anul 2018, se subliniază principalele provocări în colectarea datelor pentru majoritatea statelor europene, precum inconsistența definițiilor, lipsa de date oficiale sau de informații detaliate despre motivele comiterii omorurilor ori diferența de sisteme juridice⁸⁷. Totuși, interesul pentru acest fenomen este crescut, ceea ce a determinat și crearea unor site-uri speciale neoficiale, de tip observator, un exemplu în acest caz fiind **Polonia**⁸⁸.

Menționăm, totodată, practica existentă în **Marea Britanie** de a revizui în mod obligatoriu cazurile de violență domestică în modalitatea omorului, precum și situațiile în care o persoană s-a sinucis, dar în care existau antecedente de violență domestică⁸⁹. Se remarcă totodată și existența unui program de divulgare a antecedentelor de violență domestică (*Domestic Violence Disclosure Scheme - DVDS*), dar și a protocoalelor cu instituțiile implicate în prestarea serviciilor medicale în cazurile de violență în familie, menționate și într-o opinie concurentă la o hotărâre CtEDO ca exemple de bune practici în ceea ce privește obligațiile statului în materia prevenirii violenței asupra femeilor și a femicidelor⁹⁰.

2. ROMÂNIA. OMORUL COMIS ASUPRA FEMEILOR DIN MOTIVE DE GEN. REGLEMENTĂRI ȘI SANCTIUNI

Pentru a analiza situația din țara noastră, vom prezenta, succint, cadrul normativ actual privind omorul comis asupra femeilor din motive de gen (**A**), datele statistice (**B**), pentru a vedea dacă pedepsele prevăzute de lege și pedepsele aplicate pentru astfel de fapte sunt suficiente/eficiente (**C**), urmând a concluziona cu privire la oportunitatea reglementării unei infracțiuni distincte de femicid (**D**).

A. Cadrul normativ actual privind omorul comis asupra femeilor din motive de gen.

Întrucât **cadrul normativ** în materie este bine-cunoscut, nu vom insista asupra acestor reglementări, ci vom reaminti⁹¹ doar că:

- infracțiunea de **omor** (art. 188 C.pen.) se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi;
- odată cu adoptarea Legii nr. 248/2023⁹², constituie **omor calificat**, pedepsit cu detențiune pe viață sau închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi, și omorul profitând de starea de vădită vulnerabilitate a persoanei vătămate, datorată vârstei, stării de sănătate, infirmității sau altor cauze – art. 189 alin. (1) lit. i) C.pen.;
- potrivit art. 77 lit. h) C.pen., constituie **circumstanță agravantă** săvârșirea infracțiunii

⁸⁶ A se vedea, pentru mai multe detalii despre VioGen, informațiile disponibile [la această adresă](#).

⁸⁷ A se vedea C. Corradi, A. Baldry, S. Buran, C. Kouta, M. Schröttle, L. Stevkovic, loc. cit.

⁸⁸ A se vedea informațiile disponibile [la această adresă](#).

⁸⁹ Pentru mai multe detalii, a se vedea informațiile disponibile [la această adresă](#).

⁹⁰ A se vedea CtEDO, *cauza N.D. c. Elveția*, cit. supra, opinia concurentă a judecătorei spaniole Maria Elósegui, par. 10.

⁹¹ A se vedea și postarea disponibilă [la această adresă](#).

⁹² Legea nr. 248/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M.Of. nr. 673 din 21 iulie 2023).

pentru motive legate de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenență politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA ori pentru alte împrejurări de același fel, considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte. Potrivit art. 78 alin. (1), în cazul în care există circumstanțe agravante, se poate aplica o pedeapsă până la maximul special. Dacă maximul special este neîndestulător, în cazul închisorii se poate adăuga un spor până la 2 ani, care nu poate depăși o treime din acest maxim, iar în cazul amenzii se poate aplica un spor de cel mult o treime din maximul special. Prin urmare, pedeapsa maximă pentru infracțiunea de omor comisă pentru motive de gen este închisoarea de 22 de ani; dacă este vorba de un omor calificat, pedeapsa maximă este detențiunea pe viață sau închisoarea de 27 de ani;

- în situația în care victima este membru al familiei, potrivit art. 199 C.pen. (**violența în familie**), maximul special al pedepsei se majorează cu o pătrime; prin urmare, în cazul omorului, pedeapsa maximă va fi de 25 de ani, iar în cazul omorului calificat (inclusiv sub forma violenței în familie), detențiunea pe viață sau închisoarea de 30 de ani (maximul general).

Tentativa se sancționează potrivit regulilor prevăzute de art. 33 alin. (2) C.pen, respectiv cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea consumată, ale cărei limite se reduc la jumătate. Când pentru infracțiunea consumată legea prevede pedeapsa detențiunii pe viață, iar instanța s-ar orienta spre aceasta, tentativa se sancționează cu pedeapsa închisorii de la 10 la 20 de ani.

Din cele de mai sus, se constată că România se înscrie în linia majorității statelor europene (a doua categorie descrisă mai sus), care nu au prevăzut o infracțiune distinctă de femicid și care nu au un element circumstanțial agravant specific infracțiunii de omor pentru situația femeilor ucise din motive de gen, dar a cărui legislație prevede o circumstanță agravantă generală care nu este incidentă doar în cazul victimelor femei. De altfel, această opțiune a legiuitorului se apropie de abordarea legiuitorului francez care, așa cum arătam, în 1994 nu a mai prevăzut infanticidul sau paricidul ca infracțiuni distincte. Calitatea de membru de familie, în definiția prevăzută de art. 177 C.pen., atrage agravarea pedepsei. Se constată, totodată, în această privință, posibilitatea existenței unei suprapuneri parțiale între art. 199 C.pen. și art. 189 alin. (1) lit. i) C.pen., cel puțin atunci când victima este un copil sau persoană în vârstă, dacă circumstanțele speței determină reținerea acestui din urmă element circumstanțial agravant, iar victima este membru de familie.

B. Date statistice privind infracțiunile de omor comise asupra femeilor

Potrivit raportului GREVIO din 2022, „România nu are un sistem integrat de colectare a datelor privind violența domestică și alte forme de violență împotriva femeilor. Diverse autorități, inclusiv poliția, autoritățile de urmărire penală, sistemul judiciar și ANES, colectează date, dar acestea nu sunt colectate la nivel central pentru a oferi o imagine cuprinzătoare a fenomenului violenței împotriva femeilor și violenței domestice. În plus, nu toate autoritățile relevante colectează date dezagregate, iar datele nu sunt puse sistematic la dispoziția publicului.”⁹³ În același raport, se menționează că GREVIO „îndeamnă autoritățile române să

⁹³ A se vedea GREVIO, Raportul de evaluare GREVIO (de referință). privind măsurile legislative și de altă natură care dau efect prevederilor Convenției Consiliului Europei, privind prevenirea și combaterea Violenței împotriva

introducă un sistem de colectare a datelor administrative de către organele de drept și organele judiciare bazat pe categorii armonizate, care să permită urmărirea evoluției cauzelor pe parcursul procesului penal, acoperind toate formele de violență împotriva femeilor, reglementate de Convenția de la Istanbul și defalcate pe sex, vârstă, tip de infracțiune și tip de relație a făptuitorului cu victima.”

EIGE estimează că, în anul 2021, 42% dintre femeile din România au fost victime ale violenței fizice și/sau sexuale, peste media europeană de 32%⁹⁴.

Informațiile disponibile la nivel internațional arată, totodată, că, în România, femeile sunt afectate în mod disproporționat de omorurile comise în context domestic. În anul 2022, aproape două treimi (64%) dintre victimele omorurilor domestice au fost femei (49 din totalul de 77)⁹⁵.

Totuși, din cauza dificultății colectării datelor statistice, dar și a diferențelor la nivel european, este incert unde se află România pe o hartă ipotetică a omorurilor comise asupra femeilor pe motive de gen în Europa. De pildă, în 2018, rata victimelor de sex feminin ale omuciderilor intenționate a fost de 0.82 la 100.000 de locuitori în țara noastră, ceea ce plasează România pe locul 11 din cele 24 de state de unde au fost colectate datele. Datele nu sunt însă defalcate în funcție de relația victimei cu autorul. Se observă, totodată, că în 2017, România fusese pe locul 3 din 20 de state în ceea ce privește rata victimelor de sex feminin ale omorurilor comise de parteneri (0.52 la 100.000 de locuitori)⁹⁶. Datele nu se referă, însă, la motivul de gen specific femucidului în definițiile în general acceptate ale acestei noțiuni.

Tot EIGE arată⁹⁷ că datele oficiale de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție conțin informații privind infracțiunile de omor, lovire sau vătămare cauzatoare de moarte, care sunt defalcate în funcție de relația dintre victimă și autor, dar nu și în funcție de sex. De pildă, în anul 2024 au existat 50 de omoruri comise asupra soților, dintre care 18 în formă consumată⁹⁸. Cu privire la aceste aspecte, este relevant și faptul că Statul român a transmis către GREVIO în anul 2025 că „datele statistice privind infracțiunile de violență împotriva femeilor sunt colectate în România într-un mod indirect, prin înregistrarea ca infracțiuni motivate de „ură pe motive de gen” folosind circumstanța agravantă prevăzută de art. 77 lit. h) C.pen.(...)” la nivelul parchetelor⁹⁹.

La rândul ei, Poliția Română analizează date privind violența domestică¹⁰⁰, dar niciuna din aceste surse nu se referă la motivul de gen.

Agenția Națională privind Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați publică, de asemenea, date privind violența în familie, pe baza datelor privind victimele care au beneficiat la cerere de servicii sociale, raportate de către Direcțiile Generale de Asistență Socială și

---

femeilor și violența domestică (Convenția de la Istanbul), 2022, disponibil în limba română [la această adresă](#), p. 24. Pentru versiunea în limba engleză, preferabilă din cauza traducerii pe alocuri defectuoasă, a se vedea [această adresă](#).

⁹⁴ Conform datelor avute în vedere pentru Indicele Egalității de Gen, disponibile [la această adresă](#).

⁹⁵ A se vedea EIGE, Country profile for Romania, disponibil [la această adresă](#).

⁹⁶ A se vedea EIGE, Măsurarea femucidului în România, disponibilă [la această adresă](#), p. 5.

⁹⁷ *Ibid.*, p. 3.

⁹⁸ A se vedea, de exemplu, Raportul de activitate al Ministerului Public pe anul 2024, disponibil [la această adresă](#), p. 69, precum și datele statistice privind violența domestică disponibile [la această adresă](#).

⁹⁹ A se vedea *Report submitted by Romania pursuant to Article 68, paragraph 1 of the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (First thematic evaluation round)*, 16 mai 2025, disponibil [la această adresă](#).

¹⁰⁰ A se vedea și informațiile disponibile [la această adresă](#).

Protecția Copilului, nefiind vorba deci de date distincte privind infracțiunile comise în acest context¹⁰¹.

Date neoficiale privind femicidul sunt colectate de Observatorul Român pentru Analiza și Prevenirea Omorurilor (ORAPO)¹⁰², inclusiv despre femicidul urmat de sinucidere; unele organizații non-guvernamentale au solicitat și analizat, la rândul lor, astfel de date¹⁰³.

Totodată, presa prezintă, în special în ultimul an, date statistice privind femicidul¹⁰⁴.

C. Jurisprudență privind omorul comis asupra femeilor din motive de gen. Pedepsele prevăzute de lege și pedepsele aplicate – cât de mult este suficient?

În lipsa datelor statistice care să abordeze exact problema tratată, în cele ce urmează vom prezenta selectiv jurisprudența recentă a instanțelor naționale în materia omorurilor comise asupra femeilor, pentru a permite o analiză calitativă mai degrabă decât una cantitativă, încercând totodată să păstrăm o distribuție geografică echilibrată. Analizând aceste hotărâri, într-o primă fază, vom căuta să vedem care este practica în ceea ce privește reținerea circumstanței agravante prevăzute de art. 77 lit. h) C.pen. (i), iar apoi cea referitoare la pedepsele aplicate pentru violența în familie (ii), în încercarea de a oferi câteva repere privind analiza încadrărilor juridice și a pedepselor aplicate (iii).

i. Jurisprudență privind circumstanța agravantă prevăzută de art. 77 lit. h) C.pen.

La o căutare în portalul Rejust a hotărârilor pronunțate în materie penală de curțile de apel care conțin expresia „săvârșirea infracțiunii pentru motive legate de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen”, se identifică 16 rezultate, dintre care două vizează infracțiunea de omor¹⁰⁵. Ambele provin de la Curtea de Apel Craiova.

Una dintre hotărâri citează circumstanța prevăzută de art. 77 lit. h) C.pen. doar în contextul indicării întregului text de lege care reglementează circumstanțele agravante, în final condamnarea fiind dispusă (după achitare) pentru tentativă la infracțiunea de omor comisă de autor asupra ginerelui său, cu aplicarea art. 77 lit. c) C.pen.¹⁰⁶

În cea de-a doua hotărâre, s-a dispus condamnarea inculpatului pentru infracțiunea de violență în familie comisă în modalitatea omorului calificat, reținându-se că „la data de 23.10.2024, după executarea la termen a altei pedepse, în timp ce se afla în locuința (...), pretinzând în mod nereal că soția sa l-ar fi ars/lovit cu un fier de călcat, s-a înarmat cu un cuțit și a înjunghiat victima în mod repetat latero-cervical și la nivelul gâtului și feței, actele de violență extremă fiind comise pe motive de gen – respectiv pentru a aplica o corecție soției care să asigure, în viziunea inculpatului, un respect pe bază de frică – constituie infracțiunea

¹⁰¹ A se vedea, de exemplu, raportul disponibil [la această adresă](#).

¹⁰² Mai multe informații sunt disponibile [la această adresă](#).

¹⁰³ A se vedea, de pildă, G. Crișan, C. Voicu, Conferința „Cauzele femicidului în România”, material disponibil [la această adresă](#).

¹⁰⁴ A se vedea, de exemplu, SNOOP, Harta privind femicidul, 2025, disponibilă [la această adresă](#).

¹⁰⁵ Celelalte hotărâri identificate, inclusiv cele care au ca obiect lovirea sau alte violențe ori lipsirea de libertate, nu au în vedere situații de fapt relevante pentru problematica analizată.

¹⁰⁶ A se vedea C.Ap. Craiova, Secția penală și pentru cauze cu minori, decizia nr. 983/2025 din 11.07.2025, disponibilă [la această adresă](#).

de tentativă la omor calificat asupra unui membru de familie”¹⁰⁷, pedeapsa aplicată fiind închisoarea de 30 de ani, având în vedere și starea de recidivă postexecutorie. În cauză s-a reținut elementul circumstanțial agravant prevăzut de art. 189 alin. (1) lit. e) C.pen., având în vedere condamnările anterioare ale inculpatului sub aspectul comiterii a două infracțiuni de omor, una în formă consumată, iar cealaltă în formă tentată, cea din urmă tot asupra soției.

Hotărârea este, totodată, singura pronunțată în materie penală care folosește termenul *femicid*¹⁰⁸, Curtea arătând că „prezenta cauză are ca obiect o infracțiune contra vieții – rămasă în fază de tentativă – care semnalizează, din nou, gravitatea fenomenului femicidului în (probabil România - n.n.) și necesitatea aplicării unor pedepse exemplare pentru descurajarea infracțiunilor contra vieții, în special cele motivate, la nivel subiectiv, pe criterii de gen.”

Motivul de gen este explicat de instanță astfel: „Fiind audiat în cursul urmăririi penale, inculpatul a declarat că „nu a intenționat să-și omoare soția, dar a vrut să o sperie, să îl respecte în viitor”. (f. 71 dup). Curtea reține că această modalitate de a se raporta la victimă – soția sa, prin aplicare de corecții prin înjunghiere și tăiere - pentru presupuse abateri imaginare - astfel încât să o determine să „îl respecte” de teama că pe viitor agresiunea s-ar putea repeta, constituie, în concret, definiția unei atitudini conservatoare, chiar rudimentare, expresie a fenomenului cunoscut social drept misoginism și consacrat juridic ca violență pe criteriu de gen. (...) De asemenea, violența bărbatului asupra femeii, prin aplicarea de corecții fizice sau psihologice reprezintă expresia desconsiderării pe criteriu de gen a femeii, o masculinitate toxică, ceea ce a atras nevoia reglementării autonome a disp. art. 199 C.p., precum și a circumstanței agravante generale prev. de art. 77 alin. 1 lit. h C.p., ambele incidente și în prezenta cauză pentru motivele expuse mai sus.”

ii. Jurisprudență privind violența în familie raportată la omor sau tentativă la omor

Hotărârile care au ca obiect *violența în familie* sunt numeroase pe portalul Rejust. Nu am putut efectua însă o filtrare pentru a identifica direct hotărârile în care se pune problema acestei infracțiuni raportate la omor sau tentativă la omor și a le selecta numai pe cele în care victima este soția sau partenera autorului. De asemenea, uneori aceste dosare sunt înregistrate în sistemul informatic ca omor, iar nu ca violență în familie. Este dificil de avut așadar o imagine exactă a tuturor dosarelor având acest obiect, fiind necesar a fi făcută o căutare parțial manuală, dar care oferă o serie de rezultate satisfăcătoare în scop de cercetare.

Astfel, lecturând hotărârile recente ale curților de apel pronunțate în această materie, în multe dintre ele, se observă o încadrare corespunzătoare a faptelor de violență comise asupra femeilor de către parteneri. Cu titlu exemplificativ, menționăm o hotărâre în care s-a reținut că „fapta inculpatului (...) care, în data de 18.08.2024, în jurul orei 12:20, în timp ce se aflau în bucătăria locuinței personale a lovit-o în mod repetat pe soția sa (...) cu un ciocan în zona capului, întrunește elementele constitutive ale tentativei la infracțiunea de violență în familie, raportată la infracțiunea de omor, prevăzută de art. 32 alin.1 Cod penal, raportat la art. 199 alin.1 Cod penal și la art.188 alin.1 Cod penal”¹⁰⁹ (în realitate, violență în familie

¹⁰⁷ A se vedea C.Ap. Craiova, Secția penală și pentru cauze cu minori, decizia nr. 1093/2025 din 24.09.2025, disponibilă [la această adresă](#).

¹⁰⁸ 16 hotărâri pronunțate în materie de minori și familie și 2 hotărâri civile menționează acest termen. O hotărâre în materie de minori și familie conține termenul *femicid*, în partea privind susținerile părților.

¹⁰⁹ A se vedea C.Ap. Timișoara, Secția penală, decizia nr. 673/2025 din 04.08.2025, disponibilă [la această adresă](#).

raportată la tentativă la omor). Pedepșa aplicată a fost închisoarea de 6 ani (limitele pedepsei închisorii fiind de la 5 la 12 ani și 6 luni).

De asemenea, s-a reținut că fapta inculpatului care „la data de 21.10.2024, în jurul orei 12:00, a încălcat obligațiile impuse față de aceasta prin ordinul de protecție instituit prin încheierea din data de 27.08.2024, pronunțată în dosarul (...) al Judecătoriei (...) (...), discutând cu (...) pe raza satului B., și mergând împreună cu aceasta la locuința comună, unde, în jurul orei 15:30, a lovit-o pe soția sa (...) cu pumnii în mod repetat în zona feței și i-a aplicat o lovitură cu vârful unui cuțit în zona cervicală, provocându-i o contuzie a buzei superioare, cu convulsia incisivului central superior stâng, și o plagă înțepat-tăiată cervicală posterioară, evaluate medico-legal ca necesitând pentru vindecare 12-15 (doisprezece - cincisprezece) zile de îngrijiri medicale, întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor de tentativă de omor asupra unui membru de familie, prev. de art. 32 alin. 1 Cod penal rap. la art. 188 alin. 1 Cod penal, cu aplic. art. 199 alin. 1 Cod penal și încălcarea măsurilor impuse prin ordinul de protecție, prev. de art. 47 alin. 1 din Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, cu aplic. art. 38 alin. 1 Cod penal”¹¹⁰, pedepșa rezultantă pentru cele două infracțiuni fiind închisoarea de 5 ani și 4 luni.

Într-o altă cauză s-a reținut că „fapta inculpatului (...) care, la data de 21.07.2024, în jurul orei 22:30, în timp ce se afla în interiorul locuinței comune din (...) sector 4, a exercitat acte de agresiune asupra persoanei vătămate, (...), soția acestuia, pe care a înjunghiat-o de mai multe ori cu un cuțit în zona toracelui și a membrilor superioare și a lovit-o în mod repetat în zona capului și a brațelor cu o bătă din lemn de tip baseball, provocându-i plăgi contuze și înjunghiate care au necesitat pentru vindecare 55-60 de zile de îngrijiri medicale și pus viața victimei în primejdie, conform raportului de expertiză medico – legală (...) întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de „violență în familie”, prev. de art. 199 alin. (1) C.pen. raportat la art. 32 alin. (1) C.pen. cu referire la art. 188 alin. 1 – art. 189 alin. (1) lit. h) C.pen.(tentativă la omor calificat săvârșit prin cruzimi asupra unui membru de familie)”¹¹¹, pedepșa aplicată fiind închisoarea de 10 ani (limitele pedepsei închisorii fiind 7 ani și 6 luni - 20 ani, în funcție de pedepșa la care s-ar fi orientat instanța dacă omorul calificat ar fi fost consumat).

Într-o altă cauză, în care s-a reținut că „fapta inculpatului (...) care, la data de 04.12.2023, în jurul orei 09.05, pe fondul refuzului soției de a se împăca și a dorinței acesteia de a continua procedura de divorț, după ce anterior se înarmase cu un cuțit și un spray paralizant tocmai pentru această ipoteză, în timp ce se afla în fața ușii Primăriei comunei (...) a aplicat mai multe lovituri cu cuțitul soției sale (...) în zona spatelui (scapular stâng), a brațului și antebrațului drept, abdominală flanc drept (lombar drept), provocându-i șoc hemoragic, un traumatism cu plăgi înțepat-tăiate, cu secțiuni incompletă de mușchi biceps brahial drept, secțiuni completă de arteră cubitală dreaptă, secțiuni incompletă de arteră radială dreaptă, secțiuni completă de venă brahială dreaptă, secțiuni completă la nivelul joncțiunii musculo-tendinoase tendoane extensoare degete 3,5 mâna stângă tratate chirurgical, complicate în evoluție prin apariția unui sindrom de compresiune de nerv interosos anterior prin brida cicatriceală pentru care s-a intervenit chirurgical, precum și plagă abdominală flanc drept (lombar drept), leziuni ce au pus în primejdie viața acesteia, au

¹¹⁰ A se vedea C.Ap. Galați, Secția penală și pentru cauze cu minori, decizia nr. 728/2025 din 26.06.2025, disponibilă [la această adresă](#).

¹¹¹ A se vedea C.Ap. București, Secția I penală, decizia nr. 1059/2025 din 26.06.2025, disponibilă [la această adresă](#).

necesitat 60-70 zile de îngrijiri medicale pentru vindecare, și au condus la crearea unei deficiențe funcționale ușoare, cu incapacitate adaptativă (IA-40%), dar cu păstrarea capacității de muncă, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de tentativă de omor calificat asupra unui membru de familie” prev. și ped. de art. 32 Cod penal raportat la art.199 alin.1 Cod penal cu referire la art. 188 – 189 alin.1 lit. a) și alin. 2 Cod penal”¹¹². Pedepsa pentru această infracțiune a fost închisoarea de 10 ani (iar pedeapsa rezultantă – închisoarea de 11 ani și 4 luni, având în vedere două alte infracțiuni aflate în concurs).

Pentru a lua și un exemplu de omor consumat, menționăm că s-a reținut, de pildă, că „faptele inculpatului (...) (în vârstă de 69 ani la data faptei), care, la data 28.02.2024, în jurul orei 16:00, în timp ce se afla la domiciliul comun din orașul (...), în urma unui conflict spontan și pe fondul consumului de băuturi alcoolice, i-a aplicat în mod repetat lovituri cu și de corpuri cu suprafață dură în zona capului, a feței și toracelui, soției sale, (...) în vârstă de 65 ani, cauzându-i leziuni în urma cărora, victima a fost internată în stare de inconștiență și a suferit diverse intervenții chirurgicale, iar în ciuda eforturilor medicilor de a o salva, la data de 02.06.2024, în timp ce era internată la Spitalul (...) a rezultat decesul acesteia, existând o legătură directă de cauzalitate între agresiunile fizice exercitate de către inculpat și decesul victimei, întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de omor, în forma violenței în familie, prev. de art. 199 alin. (1) Cod penal, raportat la art. 188 alin. (1) Cod penal, pedepsită cu închisoarea de la 10 ani la 25 de ani și interzicerea unor drepturi”¹¹³. Pedepsa aplicată a fost închisoarea de 14 ani (limite de pedeapsă 10-25 de ani pentru încadrarea astfel reținută).

Din lectura altor hotărâri (fără a vedea, însă, actele dosarelor), încadrarea poate fi pusă în discuție. S-a reținut, de exemplu, infracțiunea de violență în familie prevăzută de art. 199 C.pen. raportată la art. 193 alin. (2) și alin. (2¹) lit. d) C.pen., comisă în stare de recidivă postcondamnatorie, într-o cauză în care persoana vătămată a arătat că „în ziua de 22.09.2023, locuind împreună cu concubinul său, inculpatul (...) în imobilul aparținând acestuia din urmă (...) cei doi au primit vizita martorilor (...) La un anumit moment, nemulțumită fiind de atitudinea nepotrivită a inculpatului față de (...) a avut o dispută verbală cu partenerul său, în urma căreia a luat hotărârea de a pleca acasă la ea, în (...) Pe drum, persoana vătămată a fost ajunsă din urmă de către inculpat, acesta deplasându-se cu autoturismul condus de martorul (...). Concubinul său a tras-o de păr și a urcat-o cu forța în autoturism, lovind-o cu pumnii și picioarele peste tot corpul. Ajunși la locuința inculpatului, acesta a târât-o de păr pe persoana vătămată până în interiorul casei unde a continuat să o lovească cu pumnii și picioarele, precum și cu un cablu care se afla în cameră și cu un scaun cu picioarele de fier, cu spătar și cu șezutul din lemn „peste tot, până s-a rupt scaunul”. Văzând că persoana vătămată nu mai mișcă, inculpatul a dezbrăcat-o și a dus-o în cadă, dând drumul la apă rece peste ea, după care a așezat-o pe pat, și a lovit-o din nou cu picioarele și mâinile peste corp.”¹¹⁴ Persoana vătămată a susținut că inculpatul s-a dezbrăcat și a întreținut un raport sexual normal, neconsimțit, neprotejat, apoi s-a așezat lângă ea și a adormit. Persoana vătămată **nu a solicitat cercetări penale nici sub aspectul săvârșirii infracțiunii de viol (deși, în această situație, acțiunea**

¹¹² A se vedea C.Ap. Iași, Secția penală și pentru cauze cu minori, decizia nr. 227/2025 din 20.03.2025, disponibilă [la această adresă](#).

¹¹³ A se vedea C.Ap. Bacău, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, decizia nr. 204/2025 din 05.03.2025, disponibilă [la această adresă](#). Hotărârea este înregistrată în portalul Rejust având obiectul *omorul*, iar nu *violența în familie*.

¹¹⁴ A se vedea C.Ap. Pitești, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, decizia nr. 997/2025 din 30.07.2025, disponibilă [la această adresă](#).

penală se pune în mișcare din oficiu). A doua zi, inculpatul a afirmat că nu știe ce s-a întâmplat în seara precedentă, a șters urmele de sânge de pe jos și de pe perdele și a refuzat solicitarea persoanei vătămate de a se deplasa la spital, afirmând că o va vindeca el acasă și o va lăsa să plece după ce se vindecă, sens în care victima a afirmat că pentru o perioadă inculpatul „*a stat numai cu mine acasă, nu mi-a dat voie să ies din casă, spunându-mi că mă va vedea cineva bătută*”. Când inculpatul a plecat în străinătate, la 6 zile după comiterea faptei, acesta nu i-a dat victimei voie să iasă din casă decât pentru a merge la magazin și atunci doar cu telefonul pornit pe apel video. Abia după două săptămâni victima s-a prezentat la spital, în urma investigațiilor stabilindu-se că aceasta prezintă fractură cominutivă 1/3 proximală cubitus stâng, veche de două săptămâni, precum și echimoze ambele coaste, iar la nivel parieto-temporal dreapta prezintă o zonă liniară violacee cu crustă detașată, cu lungimea de 4 cm. Din concluziile certificatului medico-legal a rezultat că victima „*prezintă leziuni traumatice care s-au putut produce la data de 22.09.2023, prin lovire cu corp dur (...) necesită 40-45 (patruzeci-patruzeci și cinci) zile de îngrijiri medicale*”. Curtea a reținut că inculpatul era o **persoană cunoscută ca fiind agresivă, liberată recent din penitenciar din executarea unei pedepse aplicate pentru infracțiunea de violență în familie sub forma omorului**, victima fiind chiar bunicul acestuia. S-a reținut, totodată, că fapta dedusă judecății nu reprezintă un incident izolat și confirmă susținerile persoanei vătămate din timpul primei declarații, în sensul că inculpatul **a agresat-o fizic în repetate rânduri, o amenința în mod constant cu acte de violență, încă de la începutul relației era foarte gelos, îi controla telefonul, însă nu a depus plângeri** întrucât „*acesta o amenința că o va omori*”. Pedepsa aplicată a fost închisoarea de 5 ani. *Din datele speței*, rezultă totuși că urmărirea penală ar fi trebuit să vizeze violența în familie raportată la tentativă la infracțiunea de omor, viol precum și lipsirea de libertate în mod ilegal.

S-a reținut aceeași încadrare ca în speța anterioară, dar fără reținerea stării de recidivă, într-o cauză în care persoana vătămată a declarat că, la 9 septembrie 2024, „*în jurul orei 22:00, în timp ce se aflau la locuința bunicii inculpatului din (...), inculpatul fiind sub influența băuturilor alcoolice, a agresat-o fizic, de față fiind bunica inculpatului, respectiv a tras-o de păr și a ridicat cuțitul asupra sa, moment în care a intervenit între ei bunica inculpatului. Ulterior, persoana vătămată susține că a fost scoasă din locuință de către inculpat, după care s-au deplasat împreună spre locuința părinților inculpatului situată tot în (...) iar pe drum inculpatul a continuat să o agrezeze fizic, respectiv a lovit-o cu pumnii și picioarele în zona feței, a abdomenului și peste membre, iar în urma unei lovituri mai puternice, aceasta a susținut că a leșinat. Ulterior, în timp ce se deplasau pe drumul spre locuința părinților inculpatului, acesta a luat o țevă dintr-un gard și a continuat să o lovească în zona capului, peste spate și în zona membrelor, iar odată ajunși la locuința familiei inculpatului, au intrat împreună în bucătăria de vară a imobilului, de unde inculpatul a luat o bardă (unealtă asemănătoare unei securi), iar cu partea neascuțită a lovit-o în zona mâinilor, după care inculpatul a luat un arzător (lampă) pe gaz și i-a spus: (...) nu m-ai înșelat, trebuie să-mi dovedești, să pui mâna aici până unde e flacăra albastră*”. Persoana vătămată nu a vrut să pună mâna în flacăra, însă inculpatul i-a luat mâna dreapta și i-a ținut flacăra în palmă până în momentul în care i-a ars toată palma, iar încercând să tragă acel arzător din mâna inculpatului, persoana vătămată arată faptul că s-a ars superficial și nivelul mâinii stângi. După consumarea acestor acte de violență, profitând de momentul în care inculpatul s-a deplasat la toaletă, persoana vătămată a fugit din locuință și s-a ascuns la capătul străzii sub un pod. După aproximativ 10-15 min, l-a văzut pe inculpat venind pe drum, având pe umăr o

unealtă care semăna cu o sapă și spunând: „Ai fugit (...) la curva de mă-ta, te prind eu și te omor.” După ce inculpatul a trecut de zona în care era ascunsă, persoana vătămată a fugit în direcția opusă și s-a ascuns în curtea unor localnici, lângă o anexă, toate acțiunile inculpatului provocându-i o puternică stare de temere, aceasta crezând că inculpatul o va omorî în aceea seară.”¹¹⁵ Pedepșa aplicată a fost închisoarea de 3 ani și 6 luni.

Într-o altă cauză, s-a reținut că „fapta inculpatului (...) care la data de 15.09.2024, în jurul orelor 23:00, în timp ce se afla pe strada (...) a agresat-o fizic pe concubina sa (...) lovind-o pe aceasta cu pumnii și picioarele în zona feței și a corpului, iar după ce persoana vătămată a căzut la sol a continuat să o lovească cu pumnii și picioarele precum și cu un obiect contondent (telefon mobil) în zona capului, a călcat-o cu piciorul pe cap iar ulterior a ridicat-o de la sol și a trântit-o de asfalt, după care a târât-o pe jos o distanță de aprox. 300 metri, inclusiv dezbrăcătă după ruperea hainelor, lăsând-o ulterior să cadă inconștientă într-o baltă de noroi, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de violență în familie, prev. de art. 199 alin. 1 C.pen. rap. la art. 193 alin. 1 și 2¹ lit. c) C.pen., cu aplicarea circumstanțelor agravante prev. de art. 77 alin. 1, lit. b) și e) C.pen.”¹¹⁶ Pentru această faptă, inculpatul a fost condamnat și pentru infracțiunea de tulburarea ordinii și liniștii publice, prev. de art. 371 alin. (1), (2) C.pen.; de asemenea, a fost condamnat pentru alte două infracțiuni de violență în familie raportate la lovire, pedeapsa rezultantă fiind închisoarea de 3 ani și 4 luni.

iii. Repere privind analiza încadrării juridice și a pedepselor aplicate

Așa cum am afirmat, hotărârile de mai sus sunt doar exemplificative. În absența unei cercetări criminologice aprofundate, care să analizeze un număr important de hotărâri, pentru a vedea modalitatea în care s-a realizat încadrarea juridică, care sunt factorii de risc și cum au fost stabilite pedepsele, nu poate fi trasă o concluzie cu privire la practica instanțelor în această materie.

Cu privire la *încadrarea juridică și factorii de risc*, o analiză a tuturor hotărârilor pronunțate pe o perioadă de mai mulți ani în materia violenței în familie este facilitată de portalul Rejust, deși poate fi ușor îngreunată de căutarea pe alocuri manuală și înregistrarea dosarului fără luarea în calcul a art. 199 C.pen. Pentru o astfel de cercetare, ar fi utilă și analiza soluțiilor de clasare, mai cu seamă în situațiile în care a fost retrasă plângerea prealabilă în cazul încadrării faptei în violență în familie raportată la lovire¹¹⁷, precum și cele de renunțare la urmărire penală.

Cu privire la *pedepse*, indicăm faptul că, cu caracter general, pedepsele medii cu

---

¹¹⁵ A se vedea C.Ap. Cluj, Secția penală și de minori, decizia nr. 1488/2025 din 15.10.2025, disponibilă [la această adresă](#).

¹¹⁶ A se vedea C.Ap. Constanța, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, decizia nr. 1072/2025 din 10.10.2025, disponibilă [la această adresă](#).

¹¹⁷ A se vedea, cu titlu exemplificativ, un caz citat în Raportul special al Avocatul Poporului privind fenomenul violenței domestice în România, 2025, disponibil [la această adresă](#), în care se arată că „deși victima a sesizat în repetate rânduri organele de poliție în anii 2022, 2023 și 2024, aceasta nu se afla în evidența DGASPC, primăria de domiciliu nu cunoștea problemele victimei, iar organele de poliție nu au dat curs sesizărilor apreciind că victima nu se afla în situație de risc iminent, deoarece și-a retras plângerea sau și-a schimbat declarațiile; în unele din aceste cazuri s-a constatat că victima era în stare de ebrietate și a apelat nejustificat SNUAU 112, motiv pentru care a fost sancționată contravențional cu amendă. Inculpatul, fostul partener al victimei, a fost trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunii de lovire sau vătămări cauzatoare de moarte asupra unui membru de familie” (p. 17). A se vedea, totodată, și celelalte cazuri acolo citate.

închisoarea sunt mari în România. Astfel, potrivit ultimului raport SPACE, „*cele mai lungi perioade medii de detenție — care depășesc doi ani — au fost înregistrate în Portugalia (31,1 luni), Azerbaidjan (29,7 luni), Republica Moldova (25,6 luni) și România (25,5 luni). Prin contrast, mai multe țări au raportat perioade medii scurte de detenție, sub șase luni, printre care Bulgaria (3,9 luni), Germania (4,2 luni), Croația (5,2 luni) și Irlanda de Nord (5,2 luni).*”¹¹⁸

Un model pentru o cercetare care să aibă în vedere pedepsele aplicate poate fi cea realizată de o echipă de criminologi și victimologi din Spania¹¹⁹. Astfel, autorii au efectuat analiză cantitativă a 3.047 hotărâri ale Audiențelor provinciale publicate în CENDOJ¹²⁰ din perioada 2018–2024, dintre care 914 cazuri în care victima era de sex feminin. A fost folosită o definiție restrânsă a femicidului (omorul unei femei comis de un bărbat în care apar motive legate de gen/misoginie), iar studiul se concentrează în special pe femicidul comis de parteneri/foști parteneri.

Rezultatele principale arată că media pedepsei închisorii pentru bărbați careucid femeii este de 160 de luni, comparativ cu 110 luni pentru bărbați careucid bărbați. Diferența crește cu 53% când se aplică agravanta de gen (art. 22-4 C.pen. spaniol) care adaugă circa 92 de luni suplimentare (192 vs. 100 luni). În cazurile de femicid comis de parteneri/foști parteneri, media pedepsei este de 164 de luni, cu 54 de luni mai mult decât în cazurile fără legătură familială. Aplicarea simultană a agravantei de gen și a circumstanței care ia în considerare rudeniala (art. 23 CP) apare în 80 % din cazurile cu agravanta de gen, crescând severitatea pedepsei.

Așa cum arată autorii în concluzia materialului, „*rezultatele acestui studiu nu permit a trage concluzii privind ce decizii ar trebui luate în materie de politică legislativă, dar oferă informații relevante despre care este răspunsul penal real în cazurile de femicid, astfel încât cei care iau în considerare posibilitatea unei reforme care să includă o infracțiune distinctă ar trebui să se întrebe dacă reacția față de aceste cazuri nu este deja cea pe care și-ar dori să o obțină. Sistemul penal spaniol arată clar o înclinație de a trata cu severitate sporită omorurile comise de bărbați împotriva femeilor și face uz de mecanisme legale care sporesc și mai mult răspunsul punitiv în cazurile în care există motive de gen sau omorul a fost comisă de un bărbat împotriva unei femei în contextul unei relații intime. O altă chestiune este dacă această discrepanță pe criteriul sexului are un fundament care să permită depășirea posibilei critici conform căreia s-ar încălca principiul egalității, aspect care depășește obiectivele acestui studiu*”.

D. Oportunitatea reglementării distincte a unei infracțiuni de femicid

Din analiza de mai sus rezultă câteva aspecte care ar trebui să reprezinte preocuparea oricărei persoane în mâinile căreia stă puterea de a propune sau decide introducerea, în Codul

¹¹⁸ A se vedea M. Aebi, E. Cocco, Prisons and Prisoners in Europe 2024: Key Findings of the SPACE I survey, disponibil [la această adresă](#).

¹¹⁹ A se vedea J.M. Tamarit Sumalla, L. Arantegui, A. Marsol, Como se castiga el feminicidio en España: revisión sistemática de las sentencias dictadas entre 2018 y 2024 (Cum se pedepsește feminicidio în Spania: revizuire sistematică a hotărârilor pronunțate între 2018 și 2024), în curs de publicare în 2025. Adresăm mulțumiri autorilor acestui articol pentru punerea la dispoziție a materialului anterior publicării, în vederea formulării prezentului răspuns.

¹²⁰ Centro de Documentación Judicial (Centrul de Documentare Judiciară din Spania). Mai multe informații pot fi regăsite [la această adresă](#).

penal, a unei infracțiuni de femicid în înțelesul dat anterior.

1. Symbolic criminal law (Lege penală simbolică). După cum am arătat, încă din debutul acestui material, legea penală trebuie să fie cea mai stabilă lege a unei societăți democratice. Valoarea sa nu poate fi eminentamente simbolică și funcția ei nu este cea de *raising awareness* (creșterea conștientizării), astfel cum doctrina străină se teme că ar fi cazul în situația în care am da curs fără o veritabilă analiză dorințelor de introducere a unei infracțiuni noi fără un fundament științific. Modificările aduse acesteia nu trebuie să se bazeze pe emoția generată de ororile care pot fi comise de oameni, ci pe date din care să rezulte necesitatea unei incriminări noi ori a sporirii limitelor de pedeapsă.

Așa cum criminologii atrag atenția încă de la Cesare Beccaria, sporirea sancțiunilor penale (sau chiar introducerea unor noi incriminări) nu are efectul scontat; de altfel, așa cum arătam, o astfel de măsură are un impact foarte redus, dacă nu chiar inexistent, asupra descurajării acelor comportamente care sunt adânc înrădăcinate în anumite dinamici socio-culturale profunde. S-a arătat, în acest sens, că *„ideea că prevederea închisorii pe viață ar putea funcționa ca un descurajator eficient pentru autorii de femicid se dovedește lipsită de fundament empiric. Astfel de infracțiuni, de fapt, sunt rareori precedate de un calcul rațional al consecințelor sancționatorii, fiind mai degrabă produsul unor dinamici relaționale caracterizate frecvent de o componentă emoțională necontrolată”*¹²¹. De altfel, în multe cazuri de omor comis asupra femeilor de partenerii de viață, aceștia s-au sinucis după comiterea faptei, ceea ce sugerează că „amenințarea” cu pedeapsa detențiunii pe viață nu este, în niciun caz, un element suficient care să prevină astfel de fapte.

Într-o publicație anterioară, am arătat că profesorul Marcelo Aebi de la Universitatea din Lausanne, într-un interviu recent pentru Revista Quorum din Argentina, spunea următoarele: *„Am început să lucrez dintr-o logică complet diferită: criminologie empirică, bazată pe date. În loc să repet marile teorii, abordarea a fost: a funcționat această politică, în ce țară, de unde știm, ce dovezi avem? (...) Mi-am dat seama că multe dintre marile teorii nu rezistă la testul realității. Astăzi, încă mai cred că lumea se poate îmbunătăți, dar nu din ideologie, ci din dovezi. Acesta este motivul pentru care insist atât de mult asupra necesității unei criminologii bazate pe date, care poate fi testată, corectată și aplicată eficient. (...) Noi, în Elveția, tocmai am încheiat un al doilea studiu privind violența domestică. Am urmărit toate cazurile raportate la poliție pe o perioadă de șase luni. Am văzut ce s-a întâmplat în biroul procurorului, ce s-a judecat, ce s-a soldat cu condamnări. Acest tip de trasabilitate ne permite să vedem unde sunt blocajele. Altfel, cazi în retorică. Fraze precum „violența bazată pe gen se explică prin masculinitatea toxică” sunt atât de ample încât nu explică nimic. Pot cere oricărei AI să îmi dea zece motive pentru a explica crima prin blamarea patriarhatului și o va face. Dar ceea ce contează este să știm concret ce se întâmplă, la ce oră, cu ce actori, în ce condiții. În timpul pandemiei, de exemplu, mulți - inclusiv eu - au crezut că faptele de femicid vor crește. Obişnuiam să le spun studenților mei: „Va fi măcel”. Dar când am căutat date împreună cu ei, am văzut că în majoritatea țărilor din America Latină nu a fost așa. Așa că, împreună cu un student și un asistent, am realizat o publicație comparativă. Am descoperit că creșterea nu se datora pur și simplu coabitării forțate, ci că adesea „scânteia” era decizia femeii de a părăsi relația, lucru pe care unii bărbați - o minoritate, dar una periculoasă - nu îl tolerează. Studiile din Anglia arată că un predictor puternic al unui act violent este **ideația suicidală** din partea agresorului. Dar accesul la aceste informații este aproape imposibil din cauza protecției*

---

¹²¹ A se vedea P. Allegri, loc. cit.

datelor.”¹²²

Ar trebui numai să ne uităm la situația statelor din America Latină, detaliată mai sus, pentru a ne da seama că reglementarea expresă a unei infracțiuni de femicid nu a dus, în niciun caz, la scăderea fenomenului. Așa cum am arătat, America (întreg continentul) are o rată de 1,6 femei ucise de parteneri la 100.000 de locuitori, fiind depășită doar de Africa. Europa, prin contrast, se află la 0,6, cu mult sub media mondială de 1,3¹²³. Acesta este totuși un indicator puternic al faptului că incriminarea distinctă nu se află în corelație directă cu prevenirea fenomenului, iar cauzele – și deci și soluțiile - acestuia trebuie căutate în factori de natură culturală, economică, socială mai degrabă decât în legislație. Cu alte cuvinte, ar trebui analizat dacă expresia *naming to fight it* (definirea pentru combatere) are o valoare reală sau este doar o lozincă împrumutată din alte domenii.

2. Deplasarea responsabilității. Aflată în legătura cu prima problemă, una din criticile principale atunci când se dorește crearea unor infracțiuni, creșterea pedepselor, declararea ca imprescriptibile a unor infracțiuni (a răspunderii penale și a executării pedepsei pentru anumite infracțiuni, mai exact), limitarea aplicării unor instituții de drept penal în anumite situații (de exemplu, suspendarea executării pedepsei sub supraveghere) este că se alege soluția ieftină și relativ simplă de realizat în defavoarea uneia care ar avea un efect real asupra problemelor adresate, dar care ar presupune un efort financiar, uman, logistic etc. considerabil. Aceasta nu semnifică altceva decât o deplasare a responsabilității de la stat la individ. Fără a cădea într-o retorică care să amintească de teoriile criminalului născut sau a celor care pun accentul doar pe mediul social, ne întrebăm totuși: ce șanse are o persoană care a crescut într-un mediu dificil, în care în familie și oriunde în altă parte violența împotriva femeilor era comună, care nu a avut deci modele corecte și care nu-și poate controla agresivitatea, fiind, eventual, obișnuit să-și lovească partenera de viață, ce șanse are deci această persoană să nu comită o infracțiune mai gravă? Sunt aceste șanse diminuate doar pentru că statul ar prevedea o infracțiune distinctă? Temerea principală a juriștilor și criminologilor este că modificările legislative sunt, de multe ori, urmate de...nimic. A modifica Codul penal doar pentru a modifica ceva este cea mai proastă variantă dintre toate sau, mai exact, dacă singurul lucru avut în vedere pentru a preveni și combate, pe cât posibil, orice fenomen, este modificarea Codului penal, cu siguranță efectul scontat va fi zero.

3. Probleme privind definirea femicidului. O infracțiune având o denumire distinctă ridică întotdeauna probleme privind definițiile utilizate. În primul rând, ar trebui decis care

---

¹²² Articolul la care se referă profesorul este *M. Aebi, L. Molnar, F. Baquerizas, Against All Odds, Femicide Did Not Increase During the First Year of the COVID-19 Pandemic: Evidence From Six Spanish-Speaking Countries*, *Journal of Contemporary Criminal Justice*, vol. 37, issue 4, 2021, disponibil [la această adresă](#). A se vedea, de asemenea, *K. Treiber, Intimate Partner Abuse and Homicide During the COVID-19 Pandemic: A Situational Action Theory Analysis*, *Journal of Contemporary Criminal Justice*, vol. 34, issue 1, 2024, disponibil [la această adresă](#), precum și postarea disponibilă [la această adresă](#). Într-o altă cercetare privind omorurile comise în pandemie asupra femeilor, s-a arătat că „o examinare mai atentă a cazurilor de femicid săptămânal în cursul anului 2020 a arătat că proporția femicidelor a fost mai mare în săptămânile de lockdown (57%) comparativ cu săptămânile fără lockdown (28%)”, ceea ce ar putea sugera că un contact permanent dintre agresor și victimă și lipsa unor activități cresc riscul de femicid. A se vedea, în acest sens, *L. Molnar, M. Aebi, Theoretical Perspectives, Empirical Findings, and Policy Implications of Research on Femicide Before, During, and After the COVID-19 Pandemic: Beyond a Special Issue Introduction*, în *Journal of Contemporary Criminal Justice* vol. 40, issue 2, 2024, disponibil [la această adresă](#), p. 242.

¹²³ A se vedea *UNODC, UN Women, Femicides in 2023. Global estimates of intimate partner/family member femicides*, cit. supra.

definiție este împrumutată și ce elemente se iau în considerare – ar fi vorba doar de femicidul comis de partener? Motivul de gen ar fi inclus sau/și cel referitor la uciderea din motive ce țin de sexul victimei? S-ar pedepsi omorul comis asupra femeilor doar în anumite contexte - de exemplu, al unei relații sau al încetării relației? Dacă răspunsul este pozitiv și cu privire la acest din urmă caz, la cât timp după încetarea relației ar trebui să fie comisă infracțiunea pentru a putea fi considerată femicid? Definițiile prea largi ar putea fi lipsite de previzibilitate, în timp ce cele restrictive ar putea lăsa nepedepsite unele fapte periculoase. În același timp, considerarea ca femicid a anumitor comportamente (de exemplu, uciderea femeilor în contextul traficului de persoane) ar însemna preluarea în mod nejustificat în conținutul unei infracțiuni a unor fapte care au cauze cu totul diferite decât omorurile comise în contextul violenței domestice asupra partenerei.

În acest sens, autori cu experiență în gestionarea *European Homicide Monitor*¹²⁴ au arătat următoarele: „*considerăm că noțiunea de femicid nu are o definiție consistentă care să poată fi utilizată în cercetarea empirică a omorurilor. De multe ori este destul de dificil sau chiar imposibil să se determine motivul făptuitorului. De asemenea, credem că noțiunile folosite ar trebui să fie descriptori care să se refere la împrejurări obiective, mai degrabă decât să tindă în mod inerent spre explicații teoretice specifice sau agende politice. Prin urmare, în cele ce urmează, vom vorbi despre omor comis asupra femeilor (...)*”¹²⁵

În al doilea rând, s-ar putea ridica chiar problema semnificației termenului *femeie*. În acest sens, s-a arătat că, deoarece toate justificările pentru introducerea noii infracțiuni de femicid în Croația s-au concentrat exclusiv pe sexul biologic al victimei, indiferent de gen, este clar că legiuitorul a dorit să se aplice în anumite (dar nu în toate) cazuri în care victima are sex feminin¹²⁶. Infracțiunea nu ar fi, deci, una legată de gen, ci de sex. Problemele ar putea apărea în special în ceea ce privește persoanele transgender ori cele non-binare. Nici o definiție de forma „*uciderea unei femei, săvârșită din motive legate de sex sau gen*”¹²⁷ nu rezolvă o astfel de problemă pentru mai multe categorii de persoane. S-a arătat, în acest sens, că „*trebuie, de asemenea, să recunoaștem că există o tensiune între accentuarea caracterului de gen al violenței împotriva femeilor și incluziune. S-ar putea argumenta că, cu cât accentul se pune mai mult pe structurile care funcționează în defavoarea femeilor, cu atât regimul devine mai puțin incluziv. Această tensiune este ușor de rezolvat în ceea ce privește femeile transgender, prin definirea femeilor ca incluzând orice persoană care se identifică drept femeie. Este însă mai greu de rezolvat atunci când victima violenței se identifică drept bărbat sau este non-binară*”¹²⁸. Totuși, cel puțin în contextul legislativ actual din țara noastră, dar și al dificultăților pe care le-ar determina o asemenea definiție a femeii, soluția propusă nu ar putea fi îmbrățișată.

4. Riscurile „feminismului punitiv”. Contagiune. Așa cum am arătat, un aspect problematic al intervenției penale este efectul său potențial de exacerbare a figurii de victimă

¹²⁴ Proiect al Universității din Leiden și al altor instituții partenere care oferă un cadru standardizat pentru ca țările și regiunile să poată compara caracteristicile, tiparele și tendințele omorurilor. Pentru mai multe detalii, a se vedea informațiile disponibile [la această adresă](#).

¹²⁵ A se vedea M. Liem, P. Aarten, S. Granath, J. Kivivuori, A. Langlade, K. Larchet, N. Markwalder, K. Suonpää, A. Thomsen, S. Walser, loc. cit., p.179.

¹²⁶ A se vedea H.J. Albrecht, A.M. Getos Kalac, loc. cit.

¹²⁷ A se vedea BP281/2025 - Propunere legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare – „Niciuna mai puțin”, disponibilă [la această adresă](#).

¹²⁸ A se vedea C. Davidson, Speaking Femicide, 71 AM. U. L. REV. 377 (December 2021), p. 444.

a femeii. Crearea unei infracțiuni ad-hoc riscă să cristalizeze reprezentarea femeii ca subiect intrinsec vulnerabil, care are nevoie de protecție specială, în loc să promoveze autonomia și autodeterminarea reală a femeii¹²⁹. De altfel, dificultățile privind dovedirea motivului de gen ar conduce (așa cum vom vedea) la imposibilitatea încadrării multor fapte într-o astfel de infracțiune, ceea ce ar determina efecte negative asupra victimelor și familiilor acestora, care s-ar simți, o dată în plus, neputincioase.

În plus, într-o prezentare susținută la Conferința Societății Europene de Criminologie din 2025, un profesor de criminologie spaniol a arătat că „*acoperirea mediatică a cazurilor de violență de gen care duc la deces poate produce un efect de contagiune și imitare, deși rezultatele sunt mixte și tind să nege acest efect*”. Prezentarea a avut la bază un studiu care utilizează o bază de date cu articole de știri publicate despre femicide în Spania și analizează dacă publicarea unui caz de violență de gen în presă încurajează apariția unor noi cazuri apropiate ca spațiu și timp. Modelul folosit a inclus variabile legate de difuzarea știrilor, utilizarea cuvintelor emoțional negative, *modus operandi* și data producerii fiecărui femicid. Rezultatele preliminare sugerează un mic efect de imitare pe săptămâni și luni, dar nu pe zile. Mai exact, apariția unui femicid crește cu 10%¹³⁰ probabilitatea să apară un altul în luna următoare. Este incert dacă asemenea rezultate ar putea fi influențate de o infracțiune cu un *nomen juris* propriu.

5. Discriminare. Reglementarea distinctă a unei infracțiuni comise contra femeilor pe motive de gen ridică probleme de constituționalitate, având în vedere discriminarea față de alte categorii (de exemplu, bărbați, vârstnici, bătrâni, persoane cu dizabilități). Desigur, ca fenomen social având cauze adânc înrădăcinate în societate, dovedit de datele statistice, violența împotriva femeilor prezintă anumite caracteristici care pun în discuție elementul de discriminare. Totuși, în Croația, s-a arătat că „*judcătorii Secției Penale a Curții Supreme au afirmat categoric, deschis și explicit că protecția penală sporită acordată femeilor, comparativ cu bărbații, este discriminatorie, contrar Constituției Croației și CEDO, întrucât introduce o protecție penală mai extinsă pentru femei decât pentru bărbați.*”¹³¹

Pe scurt, dacă, din punct de vedere al dreptului penal, reglementarea unei noi infracțiuni nu este în niciun fel oportună, credem că România ar trebui cel puțin să aștepte un consens la nivel european privind definiția *femicidului* pentru introducerea în legislația de orice fel, nu doar penală, a unei noi noțiuni, pentru a nu crea noi probleme de aplicare a legii și de colectare a datelor, având în vedere toate aceste aspecte și dificultățile încă existente la nivel european în conceptualizarea fenomenului.

3. CU PRIVIRE LA PRELUAREA, PRINTRE ELEMENTELE CIRCUMSTANȚIALE ALE INFRAȚIUNII DE OMOR CALIFICAT, A CIRCUMSTANȚEI AGRAVANTE PREVĂZUTE DE ART. 77 LIT. H) C.PEN.

În ceea ce privește posibilitatea, explicată în consultarea lansată de Ministerul Justiției, de a prelua în cadrul infracțiunii de omor calificat circumstanța agravantă prevăzută de art. 77 lit. h) C.pen., considerăm că ea poate reprezenta o soluție mai potrivită decât o infracțiune distinctă, soluție pe care am putea-o însă considera doar ca fiind „*cea mai bună dintre relele*”

¹²⁹ A se vedea P. Allegri, loc. cit.

¹³⁰ A se vedea D.J. Maldonado Guzman, The copycat effect in a sample of Spanish femicides, rezumat disponibil [la această adresă](#).

¹³¹ A se vedea H.J. Albrecht, A.M. Getos Kalac, loc. cit.

posibile”.

Explicația ar fi următoarea: deși un astfel de element circumstanțial agravant preluat în cadrul art. 189 alin. (1) C.pen. ar avea avantajul clar că ar permite aplicarea pedepsei detențiunii pe viață în cazul omorurilor comise asupra femeilor din motive de gen, fără a conduce la o discriminare, **efectul practic al unei astfel de modificări ar fi minimal, dacă nu inexistent.**

Avem în vedere că motivul de gen este greu de dovedit [de altfel, art. 77 lit. h) C.pen. este mai degrabă reținut în practică în cazul unor infracțiuni de violență mai ușoară ori amenințare, pe motive de etnie, iar nu de gen]. Acest aspect este dovedit, de altfel, de faptul că într-un singur dosar având ca obiect infracțiunea omor s-a luat în considerare acest motiv (și în niciunul de lovire sau alte violențe comise asupra membrilor familiei).

Modificarea Codului penal sub acest aspect ar fi așadar inutilă dacă nu ar fi dublată de o practică a parchetelor și instanțelor de judecată în astfel de dosare; totuși, o astfel de practică, care ar pune în discuție motivul de gen ori de câte ori este vorba de violență în familie, ar ridica la rândul ei alte probleme, în special de previzibilitate a legii. Până la acel punct, probabil, ar fi necesare alte acțiuni care să familiarizeze populația cu problematica violenței de gen. De pildă, în Preambulul Directivei 2024/1385, se arată că *„statele membre ar trebui să adopte măsuri pentru a preveni cultivarea stereotipurilor de gen dăunătoare, în scopul eradicării ideii de inferioritate a femeilor sau a rolurilor stereotipe ale femeilor și bărbaților. Aici ar putea fi incluse și măsuri care urmăresc să asigure că obiceiurile, cultura, religia, tradiția sau onoarea nu sunt percepute ca justificare sau ca factor ce antrenează un tratament mai permisiv pentru infracțiunile de violență împotriva femeilor sau de violență domestică. Măsurile de prevenție ar trebui să încurajeze bărbații și băieții să acționeze ca modele pozitive de sprijinire a egalității între bărbați și femei, dar ar trebui totodată să vizeze depășirea stereotipurilor prin care bărbații sunt împiedicați să apeleze la ajutor în situații de violență îndreptate împotriva lor. Având în vedere că, începând de la o vârstă foarte fragedă, copiii sunt expuși rolurilor de gen care le modelează percepția de sine și le influențează alegerile educaționale și profesionale, precum și așteptările cu privire la rolurile lor de femei și bărbați pe tot parcursul vieții, este esențial ca stereotipurile de gen să fie abordate începând cu educația și îngrijirea timpurie.”*¹³²

Totodată, în ipoteza modificării legislative, victimele infracțiunilor astfel comise (în forma tentativei) ori familiile acestora s-ar simți cu atât mai nedreptățite cu cât în cazul lor încadrarea nu s-ar face în infracțiunea de omor calificat, considerând că tot ceea ce (li) s-a întâmplat *nu este suficient de important* pentru instanțele de judecată. Pe lângă ceea ce au suferit deja, sentimentul de nedreptate ar fi așadar și mai mare; în plus, el ar fi exacerbât dacă diferența ar fi cea de la a reține o infracțiune de omor ori una de omor calificat, în opinia noastră cu mult mai mult dacă nu se reține o circumstanță agravantă generală.

În fine, așa cum am arătat, în multe situații, autorii a ceea ce unii ar dori să se numească *femicid* își iau viața după comiterea faptei, astfel încât perspectiva detențiunii pe viață nu ar avea un efect disuasiv.

Pentru aceste motive, considerăm că o astfel de modificare legislativă nu trebuie să reprezinte o prioritate în politica penală a statului, ci ar putea exista un început de discuție cu privire la o astfel de posibilitate doar în contextul în care s-ar face, anterior, alte schimbări necesare în legătură cu prevenirea violenței în familie comise asupra femeilor.

---

¹³² Pct. 75 din Preambul.

CONCLUZIE

Prezentul material a pus în mod preponderent accentul pe ce *nu* trebuie făcut și pe ce *nu* funcționează în materia prevenirii omorurilor comise asupra femeilor pe motive de gen. Pe bună dreptate, se cuvine să ne întrebăm și *ce ar funcționa*. Considerăm că răspunsul nu ține exclusiv și nici măcar în mare măsură de domeniul dreptului penal. Astfel, deși respingem ideea unei infracțiuni de femicid, nu negăm sub nicio formă existența violenței asupra femeilor din motive de gen, ca fenomen social.

Cu toate că nu putem oferi soluții la probleme care nu sunt eminentamente juridice și nici nu putem ști care sunt cele mai bune metode de educație a populației în această privință, din analiza de mai sus rezultă totuși o serie de **repere** ce pot fi avute în vedere la prevenirea și gestionarea femicidului, cu precizarea că vom încerca ca acestea să fie cât mai aplicate, fără a folosi formulări generale de tipul „*formarea profesioniștilor în materie*”, întrucât acestea fiind aspecte care, cu siguranță, sunt cunoscute și avute în vedere de decidenți. Avem însă în vedere faptul că majoritatea acestor idei nu vizează, în realitate, modificări ale legislației penale, ci propun o abordare integrată a violenței de gen comise asupra femeilor, care implică mai multe instituții ale statului. Desigur, reperele propuse prezintă dezavantajul de a nu fi facile ori lipsite de costuri, precum este, într-o oarecare măsură, modificarea Codului penal, dar credem că doar făcând pașii în această ordine, s-ar putea obține, în mod real, rezultate.

Astfel, în opinia noastră, unele dintre reperele care ar putea avute în vedere pot fi rezumate astfel:

- problematica **violenței de gen și a violenței în familie** este vastă și nu se rezolvă în primul rând (și nici în următoarele...) prin modificări ale Codului penal;
- **cauzele și dinamica violenței în familie comise asupra partenerei sunt diferite** de violența comisă asupra părinților, copiilor, fraților, surorilor etc.;
- **datele statistice privind aceste infracțiuni trebuie colectate separat**, pentru a avea o imagine corectă asupra fenomenului violenței de gen asupra femeilor. Statisticile în materia omorurilor comise în context familial asupra femeilor ar trebui să includă cel puțin date privind infracțiunile cercetate, victime, antecedentele penale, motivul de gen eventual reținut, pedepse aplicate, solicitarea și respectarea ordinului de protecție. În acest sens, poate fi folosit modelul spaniol de colectare a datelor despre femicid, precum și (unele dintre) categoriile folosite în acest stat, fără a fi nevoie să definim infracțiunea;
- **un observator al femicidului**, bine finanțat, astfel cum există în unele țări ar fi esențial pentru a grupa și analiza datele și informațiile existente;
- „*ca în fiecare an, vara se anunță letală pentru femeile victime ale unui soț violent*”¹³³ – elementul **termic**, indicat de unele surse, poate fi verificat statistic;
- se cuvine analizat dacă sfera de aplicare a infracțiunii de violență în familie (iar nu întregul art. 177 C.pen.) ar trebui extinsă și pentru **foștii parteneri**, cel puțin atunci când infracțiunea este comisă în contextul încetării relației, iar partenerii nu erau căsătoriți și nu mai conviețuiesc;
- din hotărârile citate și doctrina relevantă, reies anumite **trăsături comune** care pot ajuta în prevenție; astfel, așa cum am observat:

¹³³ A se vedea *Le féminicide de Tatiana Mevel à Saint-Jouan-des-Guérets, symptôme d'une société qui « pense insuffisamment le danger »*, în *Le Monde*, disponibil [la această adresă](#).

- în multe situații, *femicidul* survine în contextul în care femeia decide să înceteze relația;
  - în majoritatea cazurilor, omorul sau tentativa la omor se întâmplă după o perioadă îndelungată de abuzuri asupra victimei¹³⁴;
  - dintre aceste abuzuri, multe au și natură sexuală;
  - victima este dependentă (de multe ori financiar) de autor;
  - autorul are în antecedentele penale, în multe situații, infracțiuni de violență gravă, fizică sau/și sexuală, unele comise chiar asupra membrilor de familie;
  - autorul este gelos și controlează victima;
  - are un istoric de consum de alcool sau/și deținere de arme¹³⁵;
  - amenințarea cu suicidul este, de asemenea, un indicator puternic pentru femicid;
  - în multe situații, autorul nu se teme de alte persoane, filmează victima chiar când este lovită, îi amenință sau lovește și familia ori copiii¹³⁶ etc.
- este cert că **multe din violențele anterioare sunt deja cunoscute statului**, prin diferitele sale instituții¹³⁷. Avem în vedere, de pildă, și faptul că UNODC a reținut că „*datele disponibile pentru trei țări — Franța (2019–2022), Africa de Sud (2020–2021) și Columbia (2014–2017) — confirmă că o proporție semnificativă a femeilor ucise de partenerii lor intimi (între 22 și 37%) au raportat anterior vreun tip de violență fizică, sexuală sau psihologică din partea partenerului. Acest lucru sugerează că multe dintre aceste ucideri ar putea fi prevenite. Ordinele de protecție împotriva partenerilor de sex masculin, care interzic orice contact ulterior cu victimele violenței lor, se numără printre măsurile care ar putea preveni uciderea femeilor*”¹³⁸. În acest sens, se pot dovedi foarte utile datele din Raportul Inspecției Judiciare din 2025 privind modul de instrumentare a cauzelor având ca obiect ordinele de protecție prevăzute de Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice¹³⁹;
    - tot în legătură cu acest aspect, se cuvine a fi analizată modalitatea în care funcționează **ordinele de protecție**, măsurile care le însoțesc și modalitățile de supraveghere a agresorului și obligațiile impuse acestuia;
    - la nivelul parchetelor, **analiza soluțiilor de clasare pentru violență în familie comisă asupra partenerii**, în special ca urmare a retragerii plângerii prealabile când este vorba de lovire, s-ar putea dovedi utilă pentru înțelegerea dinamicii victimă-agresor, dar și pentru a vedea dacă la nivelul parchetelor exercitarea acțiunii penale din oficiu este utilizată în mod

¹³⁴ „*Violența comisă de partener este cel mai important factor de risc pentru omorul comis de partenerul intim*”. A se vedea R. Taylor, J.L. Jasinski, Femicide and the feminist perspective. *Homicide Studies*, 15(4), 2011, p. 341–362, disponibil [la această adresă](#).

¹³⁵ Cercetări mai vechi arată că prezența unei arme de foc în contextul violenței domestice duce la o creștere cu 500% a riscului de omor asupra victimelor de sex feminin. A se vedea J.C. Campbell ș.a., Risk Factors for Femicide Within Physically Abusive Intimate Relationships: Results from a Multi-Site Case Control Study, 93 *American Journal of Public Health* 1089–97 (2003), citată în CtEDO, cauza *Kurt c. Austria*, cit. supra, par. 26. Cu privire la acest aspect, studii mai noi arată că „*restricțiile privind consumul de alcool și deținerea armelor de foc, aplicate activ în special persoanelor cu antecedente recente de violență, sunt puternic recomandate de cercetările empirice*.” A se vedea M. R. Gottfredson, M. S. Nielsen, loc. cit., p. 266.

¹³⁶ A se vedea și supra, discuțiile despre colectarea datelor în Spania și noțiunea de *femicidio vicario*.

¹³⁷ Monitorizarea situațiilor în care există sesizări repetate ale victimelor, având ca obiect violența domestică, indiferent de confirmarea sau nu a acestora este subliniată și în Raportul Avocatului Poporului, cit. supra, p. 18.

¹³⁸ A se vedea UNODC, *UN Women*, Femicides in 2023. Global estimates of intimate partner/family member femicides, cit. supra.

¹³⁹ Raportul este disponibil [la această adresă](#).

corespunzător ori, în realitate, disponibilitatea acțiunii penale într-un astfel de context (cel puțin în variantele agravate ale lovirii) nu este menită să asigure nici protecția victimelor și nici prevenirea fenomenului;

- o analiză a dosarelor judecate și a pedepselor aplicate cel puțin pentru violență în familie în modalitatea omorului, după modelul studiului spaniol citat mai sus¹⁴⁰, dar și în general pentru violența în familie comisă de către parteneri ar putea oferi informații importante despre cum instanțele aplică pedepsele prevăzute de lege, pentru a se vedea dacă există cu adevărat o problemă în această privință¹⁴¹;

- totodată, analiza cazurilor în care s-a reținut violență în familie în modalitatea lovirii ar releva date privind existența sau nu a unor probleme reale de încadrare juridică;

- examinarea măsurilor ce ar trebui luate în vederea alinierii statului român la obligațiile ce decurg din jurisprudența CEDO, în special cauzele *Kurt c. Austria*¹⁴² și *N.D. c. Elveția*¹⁴³, inclusiv prin prisma celor prezentate în opinia concurentă a judecătoarei spaniole Maria Elósegui, care oferă exemplele de bune practici ale Marii Britanii și Spaniei¹⁴⁴.

În concluzia la această opinie concurentă, judecătoarea face o afirmație care poate constitui, fără urmă de îndoială, și concluzia acestui material:

„Pentru a respecta obligația pozitivă a statului de a proteja femeile care riscă să fie ucise de partenerul sau fostul partener, nu este suficient să se aștepte ca victimele să denunțe agresorul și să inițieze o procedură penală”¹⁴⁵.

---

¹⁴⁰ A se vedea J.M. Tamarit Sumalla, L. Arantegui, A. Marsol, loc. cit.

¹⁴¹ De pildă, în Raportul GREVIO din 2022, cit. supra, se arată că „deși GREVIO salută prevederea în legislația penală română a unor sancțiuni adecvate pentru actele de violență împotriva femeilor, observă cu îngrijorare că există o discrepanță semnificativă între sancțiunile prevăzute de lege și cele aplicate în practică, în special în ceea ce privește blândețea pedepselor impuse și folosirea pedepselor cu suspendarea. În multe cazuri, amenzile și pedepsele cu suspendare sunt preferate închisorii; iar atunci când se aplică amenzi, acestea nu sunt combinate cu monitorizarea și supravegherea agresorului prin probațiune sau alte mijloace. Pe lângă faptul că impunerea unei amenzi ca pedeapsă poate avea efectul de a împovăra victima, aceasta nu reprezintă o formă suficientă de pedeapsă pentru a schimba comportamentul agresorului și, prin urmare, nu are un efect disuasiv suficient.” (par. 316).

¹⁴² „În rezumat, Curtea reiterează că autoritățile trebuie să reacționeze imediat la acuzațiile de violență domestică (a se vedea paragraful 165 de mai sus). Autoritățile trebuie să stabilească dacă există un risc real și imediat pentru viața uneia sau mai multor victime identificate ale violenței domestice, efectuând o evaluare autonomă, proactivă și cuprinzătoare a riscului (a se vedea paragrafele 168 și următoarele). Realitatea și caracterul imediat al riscului trebuie evaluate ținând seama în mod coresponsător de contextul particular al cazurilor de violență domestică (a se vedea paragraful 164). Dacă rezultatul evaluării riscului este că există un risc real și imediat pentru viață, obligația autorităților de a lua măsuri operaționale preventive este declanșată. Astfel de măsuri trebuie să fie adecvate și proporționale cu nivelul riscului evaluat (a se vedea paragrafele 177 și următoarele).” (par. 190).

¹⁴³ CtEDO, cauza *N.D. c. Elveția*, cit. supra.

¹⁴⁴ A se vedea opinia concurentă a judecătoarei Elósegui, par. 10-22.

¹⁴⁵ *Ibid.*, par. 23.